

SEKAKTUELLT

NUMMER 5
DECEMBER 2011
ÅRGÅNG 18

Nyheter från standardiseringen inom elområdet

Innehåll:	Tekniska Kommittéer	18	standardisering	37	Vad väger mest...	51
Produktanpassning och utveckling	Svensk Management-representation	27	En standard du inte visste fanns...	38	IEC TC 112	52
IEC GM 2011 i siffror	CENELEC BT 139	28	Ny elbilsstandard färdig	39	IEC TC 3	53
IEC Council meeting 2011	Publikationer ur säkerhetsaspekt	29	IEC TC 69	41	IEC TC 61	55
SMB	SEK Handbok 427	34	IEC TC 96	42	Möt SEK på Elmässa	56
CAB	Innovation och standardisering i Europa	35	CENELEC/IEC TC 79	43	"Årets Elmässa helt fantastisk"	57
Young Professionals 2011	Preview av standard	36	IEC TC 104	46	Förändringar i SEKs	
Thomas A Edison Award	Ny huvudman för svensk		IEC TC 57	47	Tekniska Kommittéer	58
IEC GM 2011 -			IEC TC 116	48	Planerade internationella möten i Sverige	59
			IEC SC 62	49		

ELINSTALLATIONSPAKET 3

Elinstallationspaket 3 är framtaget för dem som arbetar med mindre entreprenader och/eller elarbeten i de flesta typer av miljöer.

Paketet innehåller SEK Handbok 444, Elinstallationsreglerna med kommentarer och SEK Handbok 436, Elbasen – Vägledning för elinstallationer och Elinstallationsreglerna SS 436 40 00 + R1, utg 2:2009 som pdf.

PRODUKTANPASSNING OCH UTVECKLING

Inom den elektrotekniska standardiseringen har en accelererande nyutveckling noterats där nya och ökade marknadskrav i kombination med ny tillgänglig teknologi är starka pådrivande krafter.

UTVECKLINGEN SKER BÅDE inom de etablerade områdena såväl som inom nyare innovationsområden. Belysande exempel är standarden SS-EN 80001-1, Riskhantering tillämpad på medicintekniska datanät, vilken med ny teknik tar ett helhetsgrepp för ett IT-näts hela livscykel kopplat till medicinsk utrustning. Standarden är framkommen då informations- och kommunikationsteknologin inom sjukvården vinner mer och mer terräng varför riskhanteringsprocesser efterfrågats för en säker och effektiv drift av sjukvårdsbaserade IT-system.

Ett annat exempel är utvecklingen inom belysningsområdet där ljuskällornas utveckling kontinuerligt når nya framsteg. Ett nyligen uppstartat standardiseringsprojekt är säkerhetsaspekterna vid införandet av lysdiodrör i konventionella lysrörsarmaturer. Andra exempel är från området för förnybara energikällor där ett projekt föreslås för bedömning av lämplighet för etablering av större

kraftverk för energiutvinning av termisk skillnad mellan söt- och saltvatten, t ex vid flodmynningars utlopp till hav. Ett annat föreslaget projekt kopplat till det marina området är kravställandet på elens kvalitet genererad från marinbaserade kraftverk.

På SEKs hemsida finns en rullande tremånaderslista där alla nya projektförslag till nya IEC-standarder presenteras, botanisera gärna själv och beställ kostnadsfritt genom SEKs kansli de projektförslag som är av intresse.

I slutet av oktober genomfördes IECs årsmöte i Melbourne vilket från svensk synvinkel blev en mycket lyckad tillställning där SEKs styrelseordförande Åke Danemar valdes till IECs nya skattmästare för en period av tre år och där Charlotte Brogren, generaldirektör för VINNOVA, invaldes som ledamot av IECs styrelse.

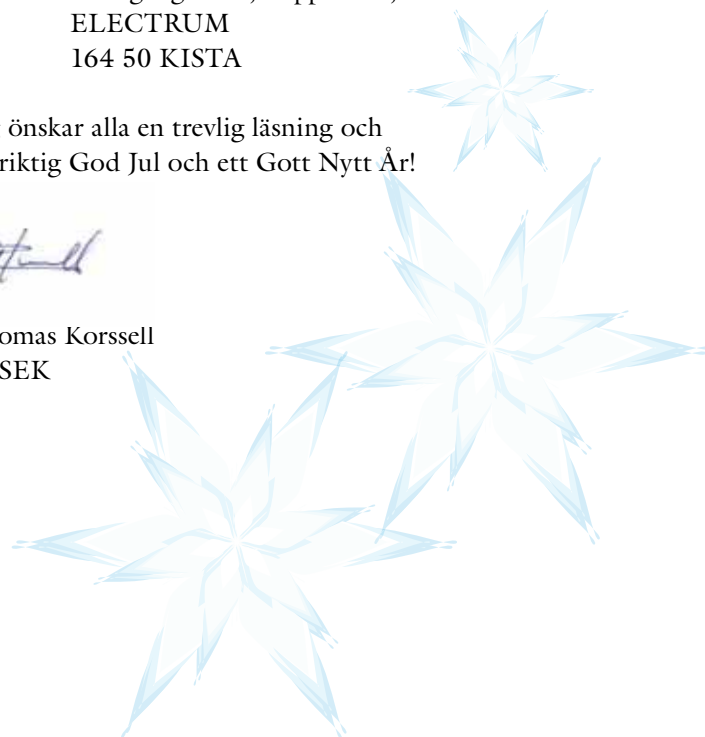
I början av december flyttade SEK kansli sitt kontor varför vi framöver träffas på besöksadressen,

Kistagången 16, trapphus A, 1 tr.
ELECTRUM
164 50 KISTA

Jag önskar alla en trevlig läsning och
en riktig God Jul och ett Gott Nytt År!

Thomas Korsell
vd SEK

→ IEC GENERAL MEETING 2011 | SIFFROR

2011 års IEC General Meeting, det 75e i ordningen, genomfördes från måndagen den 24 oktober till fredagen den 28 oktober i Melbourne, Australien. Mötena arrangerades i Melbournes Convention & Exhibition Centre.

Totalt registrerades nästan 1 450 delegater med nästan 200 medföljande. De genomförda managementmötena var SMB på måndagen, CAB på tisdagen, CB på onsdagen, Council på fredagen och MSB på lördagen.

Förutom managementmötena var det 26 olika TC-kommittéer med tillhörande SC och arbetsgrupper som totalt genomförde 154 möten varav 35 var plenarmöten.

Sverige var representerat med 41 delegater och 11 medföljande och deltog i alla obligatoriska plenarmöten, 27 stycken, där Sverige är P-medlem.

En uppföljning av föregående års anordnande av Young Professionals genomfördes med 59 deltagande "Young Professionals" från 31 olika länder där Sverige deltog med två deltagare, läs deras artikel på sid 15.

*Utsikt från Melbourne Convention Center
Foto: IEC*

IEC COUNCIL MEETING 2011

För 2011 års IEC General Meeting, det 75e i ordningen, stod som värd den Australiensiska nationalkommittén, Standards Australia. Mötet samlade förutom de stadgeenliga styrelsemötena och årsmötet även 154 övriga tekniska möten varav 35 plenarmöten. Som brukligt är förläggs IECs Councilmöte (årsmötet) till fredagen i den vecka som bär namnet General Meeting. Årsmötet består av två delar med en sluten del på förmiddagen och en öppen del på eftermiddagen.

IECs COUNCIL ÄR det högsta formella beslutande organet inom IEC och dess möten är välregisserade och följer varje år samma upplägg med ett litet undantag detta år. Ett extra ärende fanns tillagt som sista punkt på 2011 års agenda, vilken var presentation av den nya chefen för IECs kansli i Genève, titulerad generalsekreterare. Men som seden påbjuder börjar den formella ordningen med ett tack till värdnationen för arrangemang och genomförande av det 75e årsmötet, raskt följt av godkännande av dagordningen och eventuella kvarvarande frågor från föregående årsmötes protokoll. Därefter följer presidentens tal, generalsekreterarens aktivitetsrapport och skattmästarens ekonomiska ärenden, följt av valets utfall till olika styrelser och befattningar och detta år även presentation av den nya generalsekreteraren, för att slutligen, innan avslutande av det slutna mötet, bekräfta kommande årsmötes tid och plats.

IEC I VÄRLDEN

IEC-familjen består av 163 länder varav 60 länder är fullvärdiga medlemmar och 21 länder är associerade medlemmar med begränsade deltaganderättigheter i det tekniska arbetet. Inga nya medlemsländer eller associerade medlemsländer har anslutit sedan förra årsmötet. 83 utvecklingsländer ingår i IECs "Affiliate

program" varav 13 av dessa ingår i "Affiliate Plus". Länder ingående i programmet har rätt att själv välja ut 200 standarder för nationell användning samt välja tio tekniska områden där de kan delta och följa det tekniska utvecklingsarbetet upp till CDV-nivå. Inom plus-programmet har antalet standarder utökats från 200 till 400 med motprestationen att utvecklingslandet då har instiftat en elektroteknisk nationalkommitté. Sedan förra årsmötet har Azerbajdzjan anslutit till programmet medan Malawi, Moldavien och Sudan tagit steget till plus-programmet. Programmet syftar till att öka utvecklingsländernas intresse för den elektrotekniska standardiseringen.

IEC MASTERPLAN 2011

IECs strategiska plan, kallad Masterplan, har under 2011 förnyats och antagits som en långsiktig inriktning för IECs arbete ett antal år framöver. Den nya strategiska planen kallas allmänt för Masterplan 2011 och godkändes per korrespondens av Council den 2 september 2011.

Den inledande visionen lyder,
Worldwide use of IEC standards and conformity assessment systems as the key to international trade.

Och det efterföljande uppdraget (mission) lyder,
IEC's mission is to be globally recognized as the leading platform for standards, conformity assessment systems and related services needed to facilitate international trade and enhance user value in the fields of electricity, electronics and associated technologies.

Åke Danemar (t v) och Thomas Korsell
Foto: IEC

KINA INVALT SOM A-GRUPPMEDLEM

Kina blev invalt som sjätte land till den så kallade A-gruppen. Länderna i A-gruppen har åtagit sig att svara för halva beloppet av den till medlemsländerna totalt budgeterade medlemsavgiften. I utbyte innehar de permanenta platser inom IECs styrelse (CB) och inom den tekniska styrelsen kallad SMB. I grupp A ingår förutom Kina också Frankrike, Tyskland, Japan, England och USA.

VALEN

Valen till olika befattningar och styrelser följer varje år samma struktur där den utvalde nationalrepresentanten innan mötets början ska avge röstsedlarna, vilka därefter sammanställs och presenteras mot slutet av årsmötets slutna del.

VAL TILL VICE PRESIDENT

Inom IEC finns tre vice presidenter, alla ansvariga för var och en av de operativa styrelserna inom områdena standardisering (SMB), certifiering (CAB) och marknad (MSB). Till årets val var vicepresidentposten för Conformity Assessment Board (CAB) utlyst och omval av den sittande vicepresidenten Dr Hiromichi Fujisawa (Japan) hade föreslagits och som enda kandidat bekräftades valet utan röstning.

VAL TILL SKATTMÄSTARE

Till valet av skattmästare fanns två kandidater anmälda, Else Shepard från Australien och Åke Danemar från Sverige. Båda kandidaterna är styrelseordförande inom respektive nationalkommitté. Till svensk glädje utföll valet på Åke som kommer att bli IECs skattmästare för en treårsperiod om 2012-2014 med möjligt omval för ännu en treårsperiod 2015-2017.

VAL TILL COUNCIL BOARD

Council Board (CB) är den högsta styrelsen inom IEC och består av IECs högsta ledning, utan rösträtt, och representanter från femton olika länder av vilka länderna Frankrike, Japan, Tyskland, Storbritannien och USA är permanenta medlemsnationer medan tio platser kommer från valbara medlemsnationer. En ledamot inom styrel-

sen sitter på en mandatperiod om tre år med möjlighet till omval för en efterföljande treårsperiod. Nominering till kandidater sker genom nationalkommittén och för att vara valbar måste en nation vara fullvärdig medlem av IEC.

Till årets val var fem av de tio valbara platserna utlysta där följande representanter valdes för en mandattid av 2012-2014.

Charlotte Brogren (Sverige)
Thembani Bukula (Sydafrika)
Kaphong Choi (Sydkorea)
Paul Coebergh van den Braak (Nederländerna)
Fabián Yaksic (Brasilien)

Council Statutory Session: från vänster: Rob Steele, ISO Secretary-General, Hiromichi Fujisawa, IEC Vice President and CAB Chairman, Jacques Régis, IEC Immediate Past president, Klaus Wucherer, IEC President, Ronnie Amit, IEC General Secretary and CEO, Olivier Gourlay, IEC Treasurer, James E. Matthews, IEC Vice President and SMB Chairman and Enno Liess, IEC Vice President and MSB Convenor
Foto: IEC

VAL TILL STANDARDIZATION MANAGEMENT BOARD – SMB

Liknande sammansättningen av CB så finns inom SMB 15 nationer representerade varav sju länder är permanenta medlemmar av SMB, och således ej valbara. Förutom de sex A-gruppmedlemmarna så återfinns även Italien bland de permanenta medlemmarna. Till årets val hörde att välja tre representanter från de valbara länderna. Av de fyra kandidaterna var tre av kandidaterna, Kanada, Korea och Spanien, uppe till omval för en andra mandatperiod och endast Finland kandiderade till nyval. Valet utföll på de tre kandidaterna från länderna som ställde upp för omval,

Keith Rodel (Kanada)
Myoung-Jae Shin (Sydkorea)
Pablo Corróns (Spanien)

VAL TILL CONFORMITY ASSESSMENT BOARD – CAB

Avvikande från de andra styrelsernas uppbyggnad finns det inom CAB inga nationer som är permanenta medlemmar samt att antalet valbara platser är tolv stycken istället för femton som i de övriga styrelserna. Till årets val hörde att välja fyra representanter bland sex nominerade, Kanada, Danmark, Japan, Malaysia, Nederländerna och Tyskland, där Japan och Nederländerna var uppe till omval för en andra mandatperiod. Valet utföll på följande representanter med en mandatperiod för 2012-2014.

Shawn Paulsen (Kanada)
Toshiyuki Kajiya (Japan)
Ted Gaertner (Nederländerna)
Uwe Kampet (Tyskland)

TAL FRÅN IECS PRESIDENT

IECs president, Klaus Wucherer, Tyskland, inledde med att talet skulle handla om en inblick om framtiden med kunskapen om de senaste årens omvälvande ekonomi vilket vi inte ännu sett slutet på.

IEC bygger på aktiva medlemsländer och dess företag och experters villighet att delta och forma det internationella elektrotekniska standardiseringsarbetet. Med kunskap om de senaste två till tre årens finanskris konstaterades att IEC agerade snabbt och fann lösningar på uppkomna problem.

Denna kunskap har tillsammans med de viktigaste punkterna för framtiden samlats i den nya Masterplan 2011 som kommer att vara vägledande för IECs arbete från idag och ett antal år framöver.

Med kunskap om historien står vi idag inför en stor utmaning i att marknadsföra IECs verksamhet och mål till beslutsfattare inom privata och offentliga områden och övertyga dem om IECs strategiska värde och betydelsefulla verksamhet.

I dagens alltmer kommunikativa och utmanande värld behövs från IEC ett ökat och mer öppet marknadssengagemang och proaktivt arbete för att,

- » identifiera och serva nya marknader
- » utveckla och förfinas standardiseringsprocesserna, systemen och verktygen, och
- » utöka samarbetet med partners både inom och utanför den elektrotekniska världen.

För att lyckas i framtiden måste IEC följa med i tiden och förändras och förnyas där så behövs och alltid söka nya nivåer av effektivitet, prestationer, kvalitet och öppenhet.

Klaus Wucherer, IEC President /
Foto: IEC

Wucherer avslutade med ett starkt budskap till oss alla. "Överallt i världen finns elektricitet representerat i form av komponenter, produkter och system. I framtiden kommer det att finnas ännu större behov av elektricitet. Det är en ökande elektrisk värld vi lever i och det medför också en växande IEC-värld. Elektricitet är IECs område och en stor del av mänsklighetens framtid.

Så överallt där det finns elektricitet borde också IEC finnas."

Talet avslutades med ett tack till hela IECs familj och IECs huvudkontor med ett speciellt tack riktat till den avgående generalsekreteraren. Talet i sin helhet återfinns i IEC dokument C/1695/INF.

AKTIVITETSRAPPORT

Vid varje General Meeting presenterar IECs generalsekreterare det gångna årets aktiviteter sedan föregående

års Councilmöte. Årets presentation som innehöll 146 bilder återfinns i IEC dokument C/1694/INF. Presentationen följde uppställningen med fem huvudblock indelade i 1) ekonomi, 2) globalt arbete, 3) tekniskt arbete, 4) certifieringsarbetet, 5) Masterplan 2011.

EKONOMI

Inom blocket för ekonomi påvisades en solid ekonomisk ställning. Medlemsavgifterna ligger på en historiskt låg nivå och är för 2012 budgeterad till 9,5 MCHF (cirka 70 Mkr). Detta till följd av de senaste årens utökning av IEC-familjen men främst av de senaste årens utökade försäljning där årets total försäljning om 6,525 MCHF är en ökning med 1,4 %, varav royalties betalda från medlemsländerna om 3,855 MCHF är en ökning med 15,5 %. Under året har IECs websida och webbshop förnyats med markant enklare och tydligare sökning av publikationer vilket hoppas leda till ökad försäljning framöver.

GLOBALT ARBETE

Det globala arbetet spänner över ett stort område ifrån arbetet med uppfyllande av Världshandelsorganisationens (WTO) avtal gällande tekniska handelshinder till deltagande i små lokala möten i mindre utvecklingsländer.

Detta år framhölls mycket tydligt att medlemsländerna är IEC och utan deras medverkan och insats kan inte ett globalt arbete genomföras. Det underströks också att samarbete med andra parter både inom och utanför det elektrotekniska området är nödvändigt. Nya prioriterade globala arbetsområden som framhävdes var elektriska bilar och smart grid där IEC deltar och positionerar sig inför framtida standardiseringsarbeten.

IEC har också instiftat ett "Young Professionals" program inriktat på nästkommande ledare inom IECs arbete. Programmet är riktat till unga arbetstagare involverade i eller intresserade av elektroteknisk standardisering. I programmet i Melbourne deltog 59 personer.

IEC arbetar hårt för att utöka den globala användningen av IEC-standarder och försöker kontinuerligt värva nya medlemmar till det så kallade IEC Affiliate program samt att medlemmar inom detta program ska vidareutvecklas till att bli associerade medlemmar för att slutligen bli fullvärdiga medlemmar. Programmet syftar

i sin helhet till att öka utvecklingsländernas intresse för den elektrotekniska standardiseringen.

IEC-familjen består idag av 163 länder varav 60 länder är fullvärdiga medlemmar och 21 länder är associerade medlemmar med begränsade deltaganderättigheter i IECs ledningsarbete. Inga nya medlemsländer eller associerade medlemsländer har anslutit sedan förra årsmötet. 83 utvecklingsländer ingår i Affiliate program varav 13 ingår i det utökade Affiliate Plus program.

TEKNISKT ARBETE

Den marknadsansvariga styrelsen, Market Strategy Board (MSB) hade under året utkommit med flera inlägg gällande nya områden och nya arbeten.

- » Elektrisk energilagring där en vitbok publicerats samt att rekommendationer om forskning, reglering och standardisering bör ske.
- » Storskalig energilagring ämnad till förnyelsebar energi.
- » Utökat samarbete med konsortier och fora.
- » Propagerar för ett utökat systemtänkande inom IEC certifierings- och tekniska arbete.
- » Installerande av en permanent funktion för tekniskt och marknads arbete.

Den standardiseringsansvariga styrelsen, Standardization Management Board (SMB), har bl a ansvarat för,

- » Inrättandet av två nya tekniska kommittéer, TC 117 Solar thermal electric plants och TC 119 Printed Electronics. Därtill har en ny projektkommitté instiftats, PC 118 Smart grid user interface. Skillnaden mellan en TC och PC är att en PC har en eller högst ett par dedikerade ärenden att hantera medan en TC har ett scope att hålla sitt arbete inom och inte är begränsad i antal uppdrag.
- » Transformerar av tidigare "Sector Boards" till "Advisory Committees". Således har SB 1 blivit överförd till Advisory Committee on Electricity Transmission and Distribution (ACTAD) och SB 4 blivit överförd till Advisory Committee on Telecommunication (ACTEL).
- » Förkortande av röstningstid på CDV från fem månader till tre månader på prov under ett år för utvärdering vid halvårsskiftet 2012.
- » Införandet av en databas för registrering av nationella standardiseringspublikationer. Framöver

ämnar detta till att företag och intressenter lättare ska kunna söka vilka giltiga standardiseringspublikationer som finns registrerade i ett land.

- » Att terminologiarbetet framöver kommer att koordineras från IECs huvudkontor i harmonisering med TC 1. Arbetet syftar till ett snabbare införande av termer samt en större harmonisering med den på IECs sida fritt tillgängliga terminologidatabasen Electropedia.
- » Instiftande av två nya strategiska grupper, SG 5 Ambient Assisted Living (AAL) och SG 6 Electrotechnology for Mobility. Övriga strategiska grupper är SG 1 Energy Efficiency and Renewable Energy Sources, SG 2 Ultra High Voltages, SG 3 Smart Grid och SG 4 Low Voltage Direct Current.

En sammanställning över länders deltagande inom IECs tekniska arbete visar att Sverige hamnar på en hedrande åttonde plats med 441 registrerade enskilt aktiva personer. Sverige innehar åtta ordförandeposter vilket ger en sjundeplacering och Sverige innehar sju sekretariat vilket också ger en hedrande sjundeplacering. Det konstateras att Sverige har en mycket stor påverkande roll inom den internationella standardiseringen.

Från och med oktober 2010 till och med september 2011 har 438 publikationer fastställts, att jämföras med 490 under samma tidsperiod föregående år. Till och med den 29 september 2011 fanns totalt 6 429 giltiga publikationer i IECs bibliotek.

CERTIFIERINGSARBETE

Certifieringsarbetets styrelse, Conformity Assessment Board (CAB) har bl a arbetat med,

- » Ett utökat samarbete med ackrediteringsorganisationen IAF samt branschorganisationen för test-

laboratorier ILAC vilket medfört en gemensam ordning för tillsyn och ackreditering.

- » Att inleda djupgående samarbete med marknaden för vindkraft (TC 88) samt marknaden för marin energi (TC 114) med målet att skräddarsy behövliga certifieringsordningar.
- » Att utöka det interna arbetet för att motsvara marknadskrav gällande systemcertifiering.

Inom IECs certifieringsarbete utförs det operativa arbetet av de tre certifieringssystemen, IECCE för el- och elektroniska produkter, IECEx för produkter i explosiv miljö och IECQ för komponenter. Arbetena bedrivs inom alla tre system med stabila och solida finanser. Den tekniska verksamheten bedrivs på en mycket hög och avancerad nivå.

EKONOMISKA ÄRENDEN

Det ekonomiska bokslutet och revisorsberättelsen godkändes tillsammans med skattmästarens redogörelse för det gångna årets goda ekonomiska utfall. Årets vinst, härrörande till största delen från den ökade försäljningen, om CHF 955 657 (drygt 7 Mkr), överfördes till fonden för framtida investeringar.

Budgeten för 2012 presenterades med utgångspunkt från att IECs reserver inte har behov av ytterligare tillskott utan budgeten ska täcka det operativa arbetet som IEC utför tillika de planlagda investeringarna för förbättrande åtgärder. Budgeten för 2012 planeras också utifrån en förhöjd återbetalning av försäljningsroyalty till nationalkommittéerna under åren 2011-2013 samt en allmän förhöjd omkostnad för personal, administration, resor och möten. Med antagandet om något högre försäljningsintäkter och något förbättrad avkastning på investerat kapital har den totala medlemsintäkten räknats ned med nästan 10 % för år 2012. Detta medförde en sänkning av den svenska medlemsavgiften med CHF 20 300 till CHF 93 000. Dock ska påpekas att växlingskursen mot den schweiziska francen avsevärt försämrats varför den totala sänkningen får sämre utfall i kronor räknat. Budgeten för 2012 godkändes av Council.

NY GENERAL SEKRETERARE

Council bekräftade valet av den nye generalsekreteraren, Frans Vreeswijk (Nederländerna), som börjar ämbetet den första oktober 2012 och som agerar vice generalsekreterare från och med den förste mars 2012. Vreeswijk

kommer närmast från Philips där han under flera år innehaft posten som global standardiseringschef.

Kommande möten

1-5 okt 2012 Oslo, Norge - Beslutat
21-26 okt 2013 New Delhi, Indien - Bekräftat
14-10 nov 2014 Tokyo, Japan - Godkänt

2015 Malaysia - Anmält

2016 Tyskland - Anmält

2017 Ryssland - Anmält

2018 ?

2019 Kina - Anmält

2020 Sverige - Anmält

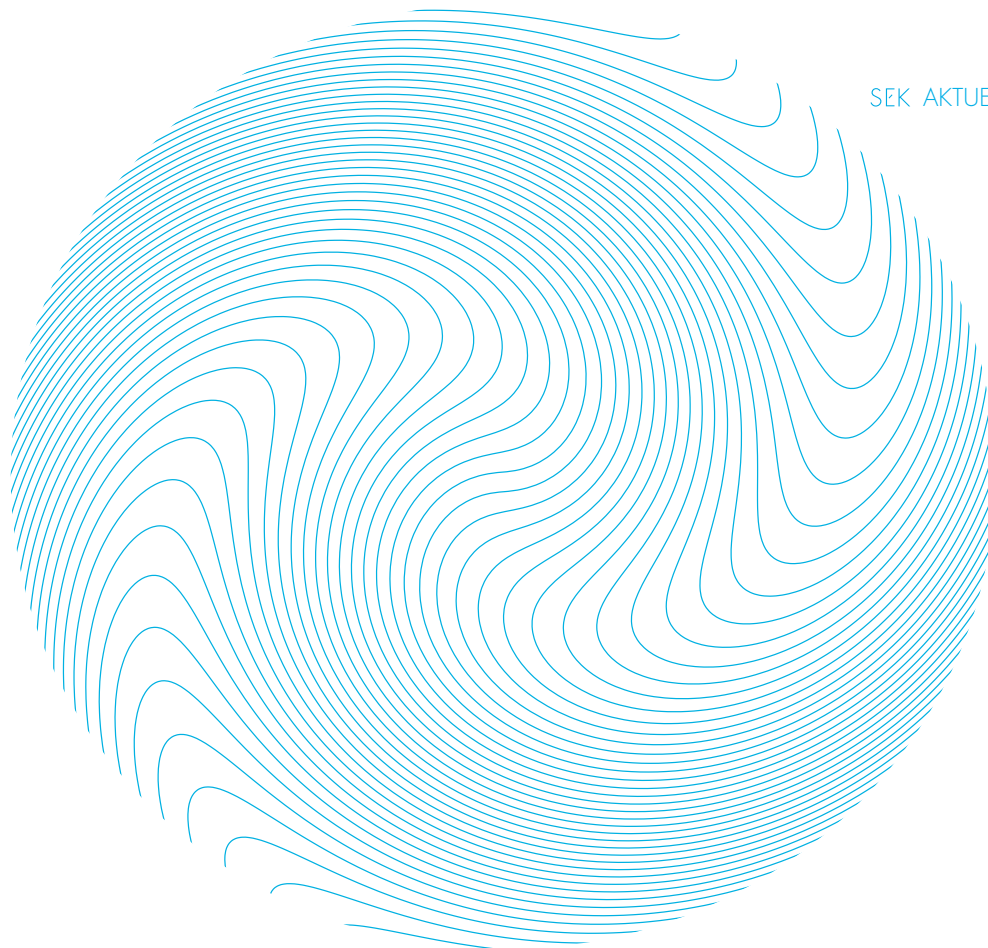
2021 Sydkorea - Anmält

ÖPPNA DELEN

Den öppna delen av mötet samlades under titel Energy Efficiency and Renewables och genomfördes först med ett antal presentationer varefter presentatörerna formade en panel för debatt och diskussion med åhörarna. Presentationerna var:

- » Inledningsanförandet: Targeting a less carbon intensive future for Australia, Peter Laver – Vice-President, Australian Academy of Technological Sciences and Engineering
- » Demand management and the role of smart grids, Terry Effenev – CEO, ENERGEX
- » The role of energy efficiency standards in addressing the climate change challenge, Hilton Taylor, Dept. of Energy Efficiency and Climate Change
- » Solar energy in Australia – Moree Solar Farm, Terry Teoh – Executive Manager, Development, Pacific Hydro
- » Challenges and opportunities of renewables in Australia, Gordon Jardine – CEO, Electranet SA

THOMAS KORSELL
SEK

STANDARDIZATION MANAGEMENT BOARD, SMB

Under IECs General Meeting i Melbourne hölls det 142a mötet för Standardization Management Board. De SMB-möten som hålls under IECs General Meeting är öppna och ett stort antal observatörer var närvarande vid hela mötet. Under en kortare tid var även deltagarna i IECs Young Professional program gäster.

VID MÖTET DELTOG delegater från alla de 15 länder som SMB består av. Det inleddes med de vanliga rutinfrågorna som rapporter från de senaste TC-mötena samt en sammanfattande genomgång av de projekt till nya och reviderade publikationer som av någon anledning blivit lite försenade. Dessa rutinfrågor behandlas till största delen per korespondens innan mötet och SMBs sekretariat förbereder frågorna mycket noggrant. Sammanfattningsvis kan rapporteras att 12 kommitté-rapporter godkändes. För 25 projekt som var 5 år eller äldre godkändes nya färdigställandetider. För fyra projekt beslöts att en omstart ska ske samt att ett projekt stoppades. För de 28 projekt som inte kommit med något röstmötesförslag, CDV, inom 24 månader sattes nya måldatum.

GEMENSAMMA PROJEKT

IEC och ISO har en hel del gemensamma projekt och under detta möte beslöts att bifalla ISOs förslag att revidera ISO/IEC-guiden Safety aspects – Guidelines for child safety och be ACOS, Advisory Committee on Safety, att vara IECs part vid revisionen av dokumentet. En, sedan en tid, pågående diskussion mellan IEC Central Office och ISO Central Secretariat om att ta

fram en för ISO och IEC gemensam kommentarsmall speciellt användbar vid parallell röstning hos ISO och IEC kommenterades och SMB bekräftades att man inte ger avkall på att behålla kolumnen med radnummer i mallen.

ÖVERSYN AV RÅDGIVANDE KOMMITTÉER

SMB förbinder sig att införa en treårig översyn av alla sina rådgivande kommittéer, ACEA, ACEC, ACOS, ACTAD, ACTEL och DMT. De olika strategigrupperna kommer att ses över på liknade sätt.

NY AD HOC GRUPP

Det bildades en Ad Hoc grupp för att ge användaråterkoppling avseende behov och användbarhet av de IT-hjälpmiddel som finns inom det tekniska arbetet. Ett stort antal, varibland Sverige, anmälde sig som intresserade av att delta i gruppen. Gruppen ska återrapportera till SMB-mötet i juni 2012.

SMB kräver att TC/SC-sekretariat och WG Convenors använder sig av Collaboration Tools åtminstone för mötesinformation, agendor och rapporter.

Vid omröstning för kommittéordförande och sekretariat ska fortsättningsvis endast det numeriska resultatet redovisas. Det ska inte längre vara möjligt att se vilken NC som röstade vad.

SAMARBETE

Vad gäller energieffektivitet och förnyelsebara energikällor påpekades att det är viktigt att uppmana ISO att nya ISO TC 242 ska nära samarbeta med existerande IEC-kommittéer likväl som andra ISO-kommittéer då energieffektivitet och förnyelsebara energikällor redan har fokuserats på i många olika standarder.

De rekommendationer som kommit från SG 2, Standardization of Ultra High Voltage bifölls. Det handlar om elektromagnetiska kriterier för HVDC-ledningar, samarbete med TC 8, TC 28 och TC 42, samordning av samarbetet med IEEE samt framtida standardiseringsarbete som kan förväntas från Cigré och CENELEC.

Det bildades som förväntat en strategisk grupp 5, Ambient Assisted Living, AAL, som kommer att ledas av Thomas Sentko.

Mötet enades om att sätta upp en arbetsgrupp under IEC TC 5s ledning för att ytterligare undersöka de specifika frågor och möjligheter in området småskalig energiproduktion som indikerats från Ad Hoc-gruppen om Co-generation. Här föreslås även ett samarbete med ISO.

Vidare bildades en strategisk grupp 6, Automotive Electronics, vilken kommer att ledas av Claude Riccaud. Gruppens uppgift är att ge rekommendationer för en IEC-strategi som omfattar området elektroteknik för fordon och elektromobilitet. Deltagande i denna grupp kommer att avgöras i enhetlighet med SMB beslutet 140/7.

En Ad Hoc grupp 34 bildades för att utvärdera aktivitetsnivån inom olika TC/SC utgående ifrån de kriterier som anges i SMB/4588/DC. Gruppen ska rapportera vid mötet i februari 2012.

Den speciella "Fast Standardization Procedures" som funnits inom TC 100 togs bort. Sedan dessa procedurer införts har det grundläggande regelverket inom ISO/IECs gemensamma delar moderniserats och den för TC 100 speciella proceduren spelat ut sin roll. När det gäller kraven för att få vara P-medlem skärptes reglerna något och man nedgraderas nu mer automatiskt. Man kan dock delta i ett plenarmöte per korrespondens. Detta ska då vara aktivt och det går inte att bara meddela att man inte kan närvara.

Ett annat beslut som togs var att på förslag styra upp hanteringen av "Technical Corrigenda" istället för amendment. Detta är dock något som inte används inom IEC i någon större utsträckning.

Arbetet med att ta fram ett förslag till regler för viceordförande inom kommittéerna fortsätter och kommer att redovisas vid mötet i februari 2012.

SVANTE SKEPPSTEDT
SEK

IEC CONFORMITY ASSESSMENT BOARD, CAB

CABs höstmöte 2011 genomfördes i samband med 2011 års IEC General Meeting i Melbourne, Australien, tisdagen den 25 oktober. Som seden bjuder är CAB-mötet under General Meeting öppet för åhörare och som vanligt var det många som tog chansen att lyssna.

TROTS MÖTETS NÅGOT avsides belägenhet för de flesta ledamöterna deltog 20 av de 24 ordinarie ledamöterna och dess ställföreträdare.

Mötets öppnande började som vanligt med ett välkomnande följt av ett tack till värdlandet för arrangemang och inbjudan varefter ett snabbt godkännande av dagordningen följde. Men redan vid den tredje punkten på agendan, bekräftande av protokollet från Stockholmsmötet i juni 2011, blev det stopp i maskineriet. Det utbröt en diskussion om Kinas vägran att godkänna CB-baserade EMC-rapporter, vilket under mer än ett års tid varit ett trätoämne. Kina försvarar sig med att de inte är med i EMC-certifieringen medan IECEE å sin sida hävdar att detta inte är ett hinder för acceptans av EMC-rapporter vilket accepteras av andra länder utanför EMC-certifieringen. Efter ingripande av ordföranden beslutades att CABs ordförande och sekreterare ska fortsätta dialogen med Kina och rapportera tillbaka vid kommande möte.

ARBETSGRUPPER

Den nyligen beslutade Masterplan 2011 låg till grund för att starta ett förberedande arbete med att undersöka vilka delar av planen som berör CAB och i vilken utsträckning implementeringsåtgärder är nödvändiga. Arbetet tilldelades arbetsgrupp 10, CAB Strategy.

Arbetsgrupp 12, Energy Efficiency, har till stora delar slutfört sitt arbete. Det föreslogs därför att en ny arbetsgrupp 16 skulle bildas som handhar arbetet med framställan av förslag till en övergripande systemcertifiering. Den nya arbetsgruppen skulle även bli ansvarig för relationerna med IECs arbete inom Smart Grid. Återstående arbete för grupp 12 är att ta fram ett förslag till ett allmänt energimärkningssystem för användning inom IEC.

Arbetsgrupp 13, Product Piracy and Counterfeit Parts, hade tagit fram en broschyr gällande information för att stoppa piratkopiering och förfälskningar av produkter och det beslutades att detta arbete bör fortgå genom att kontinuerligt producera aktuella och efterfrågade broschyrer.

Den nyligen inrättade arbetsgruppen 15, Marine Energy, har gett ut riktlinjer för vidareutvecklande av arbetet med att skapa ett certifieringssystem passande den marina elektrotekniska sektorn.

Arbetsgrupp 16, System Approach, instiftades vid mötet och anmälan/förslag till ordförande och medlemmar kommer att utlysas.

Arbetsgruppen för vindturbiner, Wind Turbine Certification Advisory Committee, hade framlagt ett förslag för tillsättande av ordförande, vice ordförande och sekreterare samt en arbetsordning för gruppen. Förslagen godkändes av CAB.

CERTIFIERINGSSYSTEMEN

IECEE uppvisar solida finanser och ett överskott för föregående år samt att prognosen för 2011 uppvisar god överensstämmelse med budgeten. Bokslutet för 2010 godkändes. IECEE har startat ett energieffektiviseringsprogram vilket kommer att driftsättas under 2012 och erbjudas alla medlemmar av IECEE. Återigen togs problemen upp med SC 34A där de anses ha infogat certifieringskrav i IEC 62035 vilket ger svårigheter vid CB-certifiering. SC 34A å sin sida menar att detta är en löpande tillverkningskontroll av enskild enhet och ska inte sammanblandas med ackreditering och certifiering av produktionsprocessen. Problemet löstes en gång för alla genom att i underlaget för CB-processen och efterföljande CB-certifikat undanta denna skrivelse i standarden.

Vid senaste IECEE-årsmötet föreslogs att en blivande IECEE-ordförande skulle väljas för att skolas in i arbetet under cirka ett års tid. Förslaget godkändes av CAB. IECEx uppvisar också solida finanser och en god prognos för 2011 förväntas. Bokslutet för 2010 godkändes.

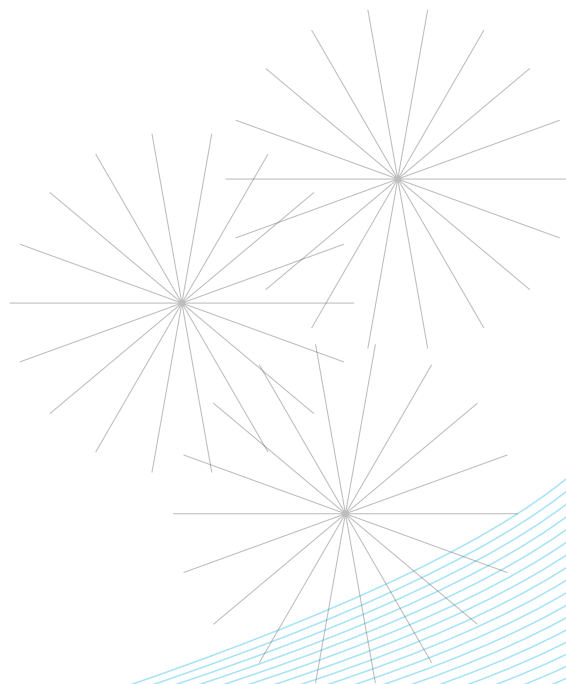
IECEx-ordföranden rapporterade om förslag till ändring av IECEx statuter för att bättre anpassas till arbetsområdet med personalcertifiering. CAB bekräftade den sittande IECEx-ordföranden för en andra mandatperiod.

IECQ har även de goda finanser och en prognos för 2011 förutspår ett litet överskott. Vice-ordföranden omvaldes för en treårsperiod.

England föreslog en harmonisering mellan certifieringsenheterna och testlaboratorierna inom de olika systemen. Frågan ska vidare utvärderas genom en första analys och utlåtande av respektive system.

Kommande CAB möten
2012-06-11 i Boston, USA.
2012-10-02 i Oslo, Norge

THOMAS KORSELL
SEK

IEC YOUNG PROFESSIONALS 2011

Årets upplaga av förra årets succé, IEC Young Professionals (YP), hölls i Melbourne den 24-26 oktober i samband med IEC General Meeting. Programmet inleddes med välkomstmingel på söndag kväll och avslutades tre dagar senare med två studiebesök på fabrikerna Wilson Transformers och Ceramic Fuel Cells Ltd.

I ÅR DELTOG 60 personer från 30 länder och Sverige representerades av två deltagare, Anna von Zweigbergk, ABB HVDC och Jonas Estelli, Intertek Semko.

Med YP-programmet vill IEC attrahera och engagera fler unga i deras arbete med standardisering, eftersom det är viktigt att förnygra kommittéerna och arbetsgrupperna för att säkra framtiden. Detta märktes speciellt tydligt eftersom IECs organisation satsar mycket resurser på programmet och även betonade betydelsen av Young Professionals under hela mötet. En annan förutsättning för att engagera yngre är att det finns ett stöd från nationella kommittéerna vilket är tydligt från svensk sida.

Dag ett började med föreläsningar om YP-programmet och betydelsen av IECs arbete i ämnen som "IEC in the real world" och "Inside stories". Vi fick även observera en del av SMB-mötet och träffa deltagarna för nätverkande över lunch. På eftermiddagen blev det diskussion i små arbetsgrupper om hur man övertygar sitt företag att engagera sig mer i standardiseringsarbetet och hur man kan uppmuntra intressenter i sitt eget land för att få en balanserad representation i nationella kommittéer. Dagen avslutades med öppningsceremonin.

Andra dagen började med observation av ett TC-möte för att få inblick hur det går till. Det visade bl a

betydelsen av hur viktigt det är att vara väl förberedd inför möten för att kunna ha inflytande. Dagen innehöll även föreläsningar och grupparbete om hur man kan effektivisera möten och hur vi kan bli mer involverade i IEC. Tisdagskvällen avslutades med YP-middag tillsammans med några speciellt inbjudna gäster från IEC-organisationen. Tyvärr sammanföll den med SEKs middag för svenska delegater, en middag som vi gärna gått på.

Sista dagen innehöll två omgångar med diskussionsämnen som "The Smart grid challenge", "Technical meetings – preparation and participation" och "IEC standards developing process". Under dessa kunde vi passa på att prata med experter inom områdena. Den sista punkten på agendan var besök hos två lokala tillverkare,

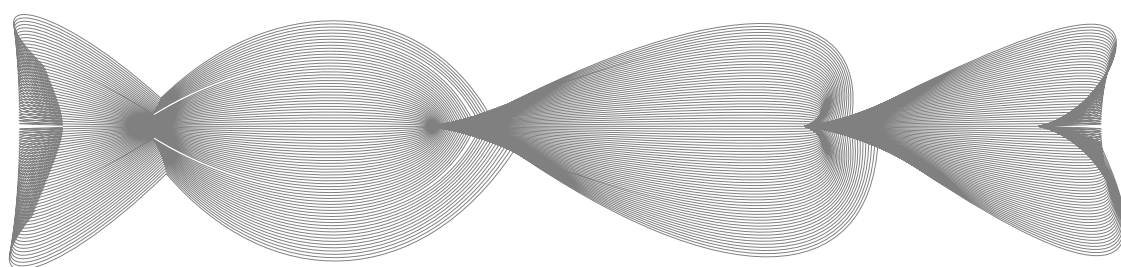
Wilson Transformers och Ceramic Fuel cells Ltd där vi fick se prov på australiensisk industri. Främst på grund av Australiens avlägsna läge är dessa två av landets få expanderande industrier.

Under de här dagarna var mötena i SMB och CAB av speciellt intresse för svensk del eftersom vi har svenskt deltagande. Stämningen under mötena var mycket lugn till vår besvikelse, förhoppningen var att det skulle hetta till lite och bli mer diskussioner i gruppen. Det är anmärkningsvärt att Sverige trots sin storlek är så pass inflytelserikt i de här sammanhangen. På de möten med svenskt deltagande som vi observerade deltog de svenska delegaterna mycket aktivt, vilket var roligt att se.

Efter tre dagars intensivt lyssnande var det skönt att kunna koppla av under den 24 timmar långa hemresan. Det har varit en otroligt lärorik upplevelse att representera Sverige. De viktigaste sakerna vi lärt oss är hur viktigt det är att bygga nätverk och att standardisering bygger på konsensus och framförallt att den "unga" generationen är framtiden.

Vi vill passa på att rikta ett stort tack till SEK och vår mentor Svante Skeppstedt för den här fantastiska möjligheten.

ANNA VON ZWEIGBERGK & JONAS ESTELL
IEC YOUNG PROFESSIONALS

→ SEK
"SVENSKMIDDAG"

SEK önskar tacka alla svenska ledamöter och experter med åtföljande som deltog och förnöjde den av SEK anordnade "svenskmiddagen" under IEC General Meeting 2011 i Melbourne, Australien.

*Anne Bosma, ABB, mottar utmärkelsen Thomas A Edison Award
av James E Matthews, ordförande SMB och IEC Vice-President (t h)
Foto: IEC*

ANNE BOSMA MOTTAGARE AV IEC THOMAS A EDISON AWARD 2011

VID ÅRETS GENERAL MEETING i Melbourne förärades Anne Bosma Thomas A Edison Award. Han belönades för sitt idoga arbete inom standardiseringen av högspänningsbrytare. Bosma har under många år hängivet ägnat sig åt att få många olika viljor att komma överens. Det är personligheter som Anne, verkande till stor del i det tysta, som gör att standardiseringen går framåt.

SVANTE SKEPPSTEDT
SEK

MÖTEN MED DE TEKNISKA KOMMITTÉERNA

2011 var det Melbourne i Australien som arrangerade IECs årsmöte, General Meeting. Dessa sammankomster som i år skedde för 75:e gången består förutom av årsmötet, Council, av möten för IECs ledningsgrupper samt av ett antal tekniska kommittéers plenarmöten. Det hela inramas med en lite festligare inledning, Opening Ceremony, samt en avslutning, Farwell Party. Till de senare är alla deltagare inbjudna. Vid Melbourne mötet träffades ett 50-tal tekniska kommittéer.

Sverige och SEK representerades av ett 35-tal deltagare. Vår delegation tillhörde de största om man inte räknar med giganterna samt värdlandet. Totalt fanns cirka 1 400 deltagare på plats.

IEC TC 1 – TERMINOLOGY OCH IEC TC 25 – QUANTITIES AND UNITS

Plenarmötet med IEC TC 1 var planerat som heldagsmöte men klarades av redan före lunch. Cirka 25 personer, inklusive observatörer, var närvarande, med en stark representation från Kina.

Den dominerande frågan var det praktiska hanterande av kommande standarder och revision av existerande standarder. En ingående redogörelse lämnades av Matei Cocimarov från IEC Central Office. De nuvarande ofta långsamma procedurerna med tryckta dokument kommer att ersättas med elektroniska dokument, vilket möjliggör betydligt snabbare beslut och tätare systematiska revisioner. TC 1 avstod från att behandla och fatta beslut i frågor som kommer att påverkas av denna förändring i rutinerna, bland annat gällande Strategic Business Plan.

En person har på heltid knutits till IEC Central Office för att harmonisera IEC Terminology. IEC arbetar även med att engagera yngre tekniska experter, som kan ta vid i det framtida arbetet.

IEC TC 14

IECs Transformator kommitté, TC 14, hade årets möte förlagt till Melbourne i anslutning till IEC General Meeting där ca 40 delegater från 17 länder deltog.

Aktiviteten inom TC 14 är fortsatt väldigt hög. Arbetet pågår med framtagning av nya standarder för transformator tillbehör, mätning av "frequency response", regler för fastställande av osäkerheten vid förlustmätningar samt energieffektivitet. Revideringsarbetet med standarderna för dielektrisk provning, lindningskopplare, ljud och högtemperaturmaterial pågår också. Vi har svenskt deltagande i de flesta av arbetsgrupperna.

Av speciellt stort svenskt intresse är standarderna för transformatorerna för högspänd likström. Arbetet med att revidera applikationsstandarden ska startas med en svensk sekreterare och ett första möte före årets slut. Vid mötet beslöts också att inleda arbetet med revisionen av standarden för HVDC-transformatorer och vi erbjöd oss från Sverige att leda arbetet.

Arbetsfördelningen mellan TC 14 och TC 96 har visst överlapp och mötet beslöt att till SMB föreslå en ändring i beskrivningen av arbetsområdet för TC 14 så att de små transformatorer som behandlas av TC 96 undantogs från TC 14.

Publiceringen av röstningsdokument för ändrade standarder har ofta försenats på grund av att översättningen till franska har tagit lång tid. Under övriga frågor presenterade därför Tyskland ett förslag att ta bort kravet på en fransk version av standarden. Det är emot IECs stadgar och kan inte göras, men versionerna på franska kan numera vara separata dokument och därmed behöver de inte stå i vägen för godkännandeprocessen för den engelska versionen. Detta ska förhoppningsvis snabba upp arbetet med att få standardförslagen godkända.

ANDERS LINDROTH
SEKRETERARE SEK TK 14

IEC SC 22F

Årets IEC General Meeting i Melbourne dominerades av Siemens, som var den ena av de två huvudsponsorerna. Redan vid invigningen gav Siemens flera mycket välgjorda presentationer. Siemens dominans förstärktes av att IECs nuvarande president är tysk, ursprungligen från Siemens. I den väska alla delegater fick vid inregistreringen delgavs alla delegater en mycket skickligt gjord CD med "Power Engineering Guide", som var faktaorienterad, innehöll mycket instruktiva avsnitt om alla aktuella teknikområden och där Siemens bara skymtade i vinjetten. Det faktum att detta utgjorde rev 6 av densamma indikerar att den är mycket uppskattad bland användarna och utgör en del i Siemens marknadsföringsstrategi som, inte endast en leverantör av elektroteknisk utrustning och system, utan också är en utbildningsaktör att räkna med inom den elektrotekniska världen. Den omfattande tyska närvaron i de alla de olika tekniska kommittéerna, ofta som Committee officers, antingen ordförande eller sekreterare, visar vilken vikt tyskarna fäster vid IEC.

IEC SC 22Fs plenarmöte löpte i år mycket smidigt. Vi blev klara innan utsatt mötestid, trots att pågående arbete inom fyra underhållsteam, en avslutande (SC 22F/TC 89 JWG1) och tre nystartade arbetsgrupper diskuterades. Vi gick igenom nationalkommittéernas kommentarer till fyra Amendment till befintliga publikationer, en DTS och en CD och beslöt vilka av kommentarerna, som skulle beaktas i de därefter utgivna publikationerna. Det gavs också utrymme för diskussion om hur Smart grid påverkar SC 22Fs framtida standardiseringsarbete, vilka NWIP som vi kunde förvänta oss den närmaste tiden och hur SC 22Fs Program of Work och Strategic Business Plan skulle uppdateras.

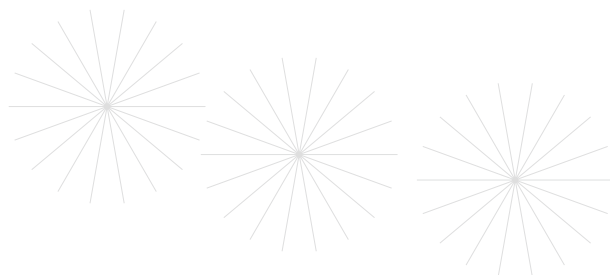
Den ryske sekreteraren var påtagligt nöjd med den utmärkelse av Thomas Edison Award, som initierats av den svenska nationalkommittén.

Efter diskussion om hur SC 22F skulle hantera frågan om underhåll av IEC 60143-4, Series capacitors for power systems – Part 4: Thyristor controlled series Capacitors, beslöts att den svenska nationalkommittén skulle ta fram en NWIP för en ny standard om "Testing of TCSC valves", som skulle använda de delar av IEC 60143-4 som berör detta som "technical background material".

Magnus Lalander gav en kort presentation av Smart grids ur ett användarperspektiv, som baserade sig på motsvarande presentation av Håkan Johansson under SEK Svensk Elstandards årsmöte.

MAGNUS LALANDER
ORDFÖRANDE SEK TK 22F

IEC SC 22H

Standarden IEC 60950-1 som i dag utgör referensdokument till TC 22Hs UPS-standard IEC 62040-1 kommer så småningom att ersättas av den riskbaserade standarden IEC 62368-1. Detta innebär att IEC 60950-1 inte längre kommer att underhållas och så småningom helt utgå. De två alternativ som nämndes på mötet var att anpassa IEC 62040-1 till IEC 62368-1 eller till TC 22s egen kommande säkerhetsstandard IEC 62477-1. Det konstaterades att detta arbete bör påbörjas inte senare än 2013. Publicering av IEC 62040-1, 2a utgåvan, beräknas ske under 2014.

BENGT JANSSON
SEKRETERARE I SEK TK 108

Foto: Bengt Jansson

IEC TC 36

Det finns ett antal horisontella och apparatspecifika standarder som anger hur man ska ta hänsyn till luftens isolationsförmåga på hög höjd. Ämnet är viktigt för bl a de stora överföringar som planeras i Kina och Tibet. Tyvärr är anvisningarna ofta motstridiga och en arbetsgrupp mellan TC 17, TC 28, TC 42, TC 36 och TC 115 ska ta fram gemensamma regler. Dong Wu från Ludvika utsågs att representera TC 36, Isolatorer, med underkommittéer i denna grupp.

Inom Cigré har tretton laboratorier tagit fram en reproducerbar metod att mäta smutstålighet på kompositisolatorer och det finns önskemål om att metoden ska bli standard. Eftersom smutsöverslag knappast förekommer på komposita hålisolanter och merparten av överslagen på linjeisolatorer orsakas av fåglar var gruppen tveksam till att införa ny dyrbar provning innan vi vet behovet. Cigré kommer att ombes undersöka även detta.

Det stora arbetet med IEC 60815, Guide for the selection of insulators in respect of polluted conditions, har kommit till sista delen, d c systems. Den var ursprungligen planerad att skrivas i två delar, men nu behandlas både porslin- och polymerisolatorer tillsammans så att antalet delar totalt blir fyra.

Det beslöts också att starta arbetet på en ny standard för hybridisolatorer, t ex porslin med silikonbeläggning, där Sverige kommer att medverka i arbetet.

IEC SC 36A, Genomföringar

IEEE och IEC har varsin standard för HVDC-genomföringar, men de tekniska skillnaderna är små och vi skriver nu en gemensam IEC/IEEE-standard. Arbetet har framskridit förvånansvärt bra med god kompromissvilja från bägge sidor, kanske mest från IEEE-representanterna som måste överge sina pund per kvadrattum och decimalpunkter m m. Gruppen har producerat en CD som mottagits väl av IECs nationalkommittéer men troligen blir remissen inom IEEE svårare för där behandlas den direkt av de enskilda medlemsingenjörerna som nu förväntas anamma en rad nyheter. Genomföringsstandarden ska revideras, bl a med högre spänningar, men eftersom IEC-administrationen kräver korta projektider är det tydligen kutym att låta underhållsgrupper i tysthet ta fram en CD som bifogas förslaget att starta en revision. Det är detta dokument som startar tidtagaruret. För att alla ska ha möjlighet att påverka arbetet från början är det dock viktigt att

nationalkommittéerna inbjuds att utse experter till underhållsgruppen innan arbetet inleds.

Standarden för seismisk kvalificering av genomföringar behöver aktualiseras. Eftersom ytterst få personer är experter på både genomföringar och jordbävningsbelastningar kommer även experter på andra apparater att bjudas in så att vi får enhetliga regler för olika apparater. Även experter från länder med stor kunskap om jordbävningar kommer att uppmanas att bidra även om de inte är medlemmar i genomföringskommittén såsom t ex Chile.

IEC SC 36B, Linjeisolatorer

Mötet öppnades av Dr Jens Seifert som är ny ordförande för SC 36B. Sedan det senaste mötet har framförallt arbete pågått inom standardisering av stödisolatorer för linjeapplikationer. Detta projekt har blivit försenat p g a att projektledaren har slutat och sekreteraren Clive Lumb tagit över. Man räknar dock med att snart kunna utfärda en CD.

I övrigt så är ett av de större diskussionsämnena hur befintliga standarder måste uppdateras för att också inkludera UHV. Ett antal produktnormer behöver kompletteras när gemensamma isolationskoordinerande normer utökats med högre klasser.

Det finns ett antal standarder på porslin och glasisolatorer som behöver revideras och det kommer nu skapas ett nytt maintenance team 15 med Terry Nakachi från Japan som convener.

IEC SC 36C, Stationsisolatorer

En revision kommer att startas på IEC 60168 med avseende på stödisolatorer med halvledande glasyr. I samband med detta kommer de två amendments som finns till IEC 60168 integreras i dokumentet. Även IEC 60660, stödisolatorer av organiska material för inomhusapplikationer, kommer att revideras med avseende på den nya versionen av IEC 62217 som kommer ut under 2012.

Samtidigt pågår ett arbete att standardisera karakteristiska dimensioner och annan data för komposita stödisolatorer i ställverk. Det finns även ett nytt förslag till arbete på provmetoder för komposita hålisolanter som används som stödisolatorer.

IEC TC 42

Den svenska kommittén SEK TK 42 är, trots begränsad numerär, starkt aktiv i den standardisering som för närvarande pågår inom området högspänningsprovning och högströmsprovning och deltar aktivt i nära nog samtliga arbetsgrupper. IEC TC 42 är en horisontell kommitté vars resultat används av ett antal andra kommittéer med ansvar för högspänningsprodukter.

Inriktningen var tidigare högspänningsprovning, men en utvidgning till att omfatta även högströmsprovning togs slutgiltigt under 2010 i och med att IEC 62475, Provning med hög strömstyrka, utkom. Denna standard togs fram under svensk ledning och arbetet fortsätter nu med framtagning av en testdatagenerator för verifiering att programvaror för utvärdering av uppmätta parametrar för högströmsprovningar följer definitionerna i IEC 62475. Även detta arbete står under svensk ledning. Testdatageneratoren ingår i en serie standarder som kommer att täcka verifiering av mätinstrument av typ "transient recorder" avsedda både för stötspänning och stötström samt lik- och växelstorheter. Både krav på hårdvaran och på mjukvaran kommer att täckas.

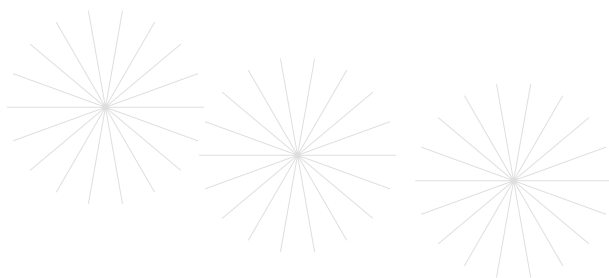
Arbete pågår också med standardisering av metoder för att mäta och lokalisera partiella urladdningar i isolation i högspänningsapparater. Standard för mätning finns, men ett amendment tas fram för att bättre stödja dagens digitala mätinstrument, samt för att definiera parametrar för partiella urladdningar vid likspänningspåkänning. Frånvaro av partiella urladdningar är viktig som indikator på att isolationen är felfri och ingår därför ofta i rutinprovning av högspänningsapparater. Om de förekommer är det viktigt att kunna lokalisera tillräckligt noggrant för reparation. Idag finns intressanta metoder baserade på både akustiska fenomen orsakade av urladdningarna och metoder som med mätning i UHF-området (dvs upp till 100 MHz). Båda metoderna har sina tillämpningsområden och en teknisk rapport är under utarbetande för att stödja användarna.

En mycket viktig utveckling inom kommitténs arbetsområde är utvidgning av tillämpningsområdet från nuvarande 800 kV systemspänning upp till både 1200 kV växelspanning och 1000 kV likspänning. Nivåerna på provspänningar relevanta för dessa system kommer att bli väsentligt högre än som tidigare tillämpats i provningar och stora utmaningar väntar både för generering och för säkerställande av spårbarhet i resultaten. Spårbarhet innebär att det finns en obruten kedja av kalibreringar som visar att mätsystemet kan relateras till

internationella mätnormaler. Denna utveckling bedrivs i nära samarbete med CIGRE studiekommittéer D1 och C4.

Vid mötet i Melbourne behandlades dessa frågor både i de olika arbetsgrupperna och i tekniska kommittén. Arbetet är i en intensiv fas i alla arbetsgrupper, och flera har för avsikt att hålla mer än ett möte under kommande arbetsår. Eftersom ledamöterna kommer från alla delar av världen luftades tankar om att hålla möten som webbmöten. En intrikat uppgift med tanke på att deltagarna kommer från Västeuropa, Nordamerika, Japan och Australien.

ANDERS BERGMAN
SEKRETERARE SEK TK 42

IEC SC 59M

IEC SC 59M hanterar prestandan hos hushållskylar och -frysar. Standarden som reglerar hur man mäter prestandan har en något annorlunda bakgrund än de flesta andra IEC-standarder. Nuvarande standard är en IEC-standard, men 2002 konverterades den från en ISO-standard i sin helhet. Ingen av de som nu diskuterar standarden har varit med och skrivit den.

Standarden görs nu i stora delar om, och delas upp i tre olika delar;

- » Generella krav
- » Prestandakrav
- » Energiförbrukning och volym

Detta orsakar naturligtvis mycket diskussioner, då många olika parter vill forma den nya standarden. Det har gjort att det tagit lång tid, men speciellt i år har mycket hänt. Samarbetet har senaste året varit bra, då alla snabbt vill få fram den nya standarden.

Tre CD har publicerats i mars och där löstes många svåra tekniska frågor, t ex

- » Detaljerade specifikationer av mätinstrument och dess noggrannhet.

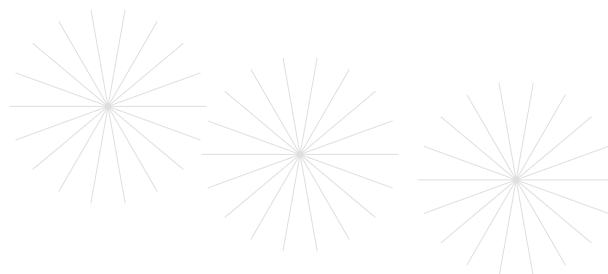
- » Typ av frys- och kylkapacitetstest.
- » Förenklade beräkningar av energiförbrukning.
- » Hur variabel avfrostning ska hanteras.
- » Detaljer av hur lasten i skåpet ska hanteras.

Det har även kommits överens om hur vinkylare ska inkorporeras i standarden.

Det var en del diskussion om hur man ska gå vidare, CD eller CDV. Det bestämdes att en CD till behövs då det har blivit ganska stora förändringar efter den första CD, samt att det är viktigt att få till ett förslag som de flesta stöder, så standarden inte blir nedröstad som CDV. Man har jobbat på det nya förslaget i 6 år, så en viss förlängning är bättre än att riskera hela förslaget. Publicering av den nya standarden planeras därmed under andra delen av 2013.

En förfrågan från SC 3C hade inkommit, som föreslog en grafisk symbol (som nu används i Frankrike) som ska visa vilken del i kylan som håller temperaturen under 4°C. Detta ansågs vara onödigt och till viss del missvisande då hela eller ingen del av kylan kan vara under 4°C.

PATRIK IVARSSON
ORDFÖRANDE SEK TK 59

IEC TC 76

Laserutrustningar och optisk strålningssäkerhet

ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) förväntas fastställa de nya gränsvärdena för optisk strålning i november 2011. Arbetet med att uppdatera standarderna därefter är redan påbörjat. Grundstandard 60825-1, användarguiden 60825-14 och lampstandard 62471 påverkas direkt.

Starka handhållna, batteridrivna lasrar till allmänhetens bruk – eller missbruk?

I media rapporteras allt oftare om incidenter med gröna lasrar som riktas t ex mot medtrafikanter, bussförare, piloter och poliser. Det finns nu även blå, mycket starka lasrar lätt tillgängliga från Internet för en billig peng

och skaderapporter bland ungdomar har börjat komma in, men mörkertalet tros vara stort. Det föreligger ett EU-direktiv om att begränsa laserprodukter i kategorin "consumer products" till klass 2M och att den ej ska innebära risk för ögonskada. Det var IEC TC 76s uppfattning att begränsningen endast borde gälla klass 3B och klass 4. I grundstandarden finns redan denna rekommendation.

Sverige ligger långt fram på området och har redan ett förbud mot bärande av laser klass 3B eller 4 på allmän plats. Ett stort problem är att det oftast är det faktum att man blir bländad då man utför en krävande arbetsuppgift som innebär ett problem, inte nödvändigtvis att det föreligger risk för ögonskada. Det kan med andra ord vara (miss)bruket av lasern som är skadligt, vilket självklart är mycket svårt att komma åt via produktstandarder. Leksaker är ett specialfall och sorterar under en egen vertikal standard som fastslår begränsning till klass 1.

Laser vs lampa: aktuellt i projektorer för hemmabruk

Projektorer som använder laser istället för t ex Xenon-lampor har börjat förekomma. Laserljuset som lämnar projektorerna har genom sin tekniska design (t ex mha diffusorer) egenskaper som är lika som för lampor, dvs de har liknande radiansegenskaper. I nuläget måste laserprojektorerna klassas enligt lasersäkerhetsstandarden, och dessa projektorer hamnar då typiskt i klass 3B eller 4 men med mycket kort riskavstånd. Projektorer med lampor tilldelas en riskgrupp baserat på lampstandarden, typiskt riskgrupp 3, som är den högsta. Gränsvärdena är desamma, men många länders lagstiftning innehåller restriktioner baserat på laserklass men inget med avseende på lampors riskgrupper. Konkurrensen uppfattas därför som snedvriden.

Även inom andra traditionella lampapplikationer har möjligheten att använda laserdioder istället för LED eller halogenlampor dykt upp, t ex i bilstrålkastare. Det föreligger nu förslag om att det ska vara möjligt att klassa produkter med ljuskällor med samma eller liknande egenskaper enligt samma standard. Ett parallellfall är att man för några år sedan flyttade LED från att sortera under lasersäkerhetsstandarden till lampstandarden.

Dock har superluminiscenta LED och LED vars ljus passerat en optisk fiber laserliknande egenskaper och rekommenderas därför att klassas enligt laserstandarden, se t ex TR 62471-2. Vi kan därför förvänta oss att uppdelningen blir mer efter ljuskällans egenskaper snarare

än om det ursprungligen kommer från en laser eller från en lampa eller LED. Frågan om felfall som markant ändrar ljusegenskaperna måste naturligtvis hanteras.

IPL och ny laserklass 1C

Arbetet med att ta fram riktlinjer för säker användning av IPL (Intense Pulsed Lightsource) som används bl a för hudterapi och hårborttagning i hemmet fortsätter med hög takt och målet är att ha en teknisk rapport klar under 2012. Den nya klassen 1C tillåter strålningsnivåer för behandling av hud, dvs normalt klass 3B eller 4. Dock måste det finnas restriktioner på produkten som automatiskt stänger av eller begränsar strålningen till nivåer som är klass 1 (ögonsäkra) om applikatorn ej längre är i kontakt med huden. Flera vertikala standarder för den här typen av produkter planeras. Klassen kan även tillämpas för endoskopi-instrument.

ANNA-KARIN HOLMÉR
ORDFÖRANDE SEK TK 76

IEC SC 86A

Med ca 32 deltagare från 15 länder var mötet för IEC SC 86A, Optisk fiber och kabel, väl representerat. Mötet behandlar också frågor från andra kommittéer som kan vara relevanta, t ex ITU-T: SG15 Q5 (optisk fiber och kabel). Här är fortfarande fibertypen G.657 med undergrupper A1, A2, B2 och B3 mest intressant (böjökänslig fiber specificerad med radier 10, 7.5 och 5 mm för typ 1, 2 och 3 respektive).

British Telecom (BT) har kommit med ett intressant förslag: att flytta G.657.A1 till en ny underkategori

G.652.E. Motivet är att G.657.A1 är kompatibel med G.652.D bortsett från förbättrade böjgenskaper. På multimodsidan börjar det också komma böjökänsliga fibrer, men här har ingen standardiserats ännu. Diskussioner pågår avseende olika mätmetoder för dessa.

CENELECs tekniska rapport 50510 för fiber till slutanvändaren revideras med svensk projektledare. Detta dokument ingår i CENELEC TC 86A (optisk fiber och kabel).

Fiber- och kabelmötena hade ca 25 deltagare. För Sveriges del är vi speciellt aktiva (projektledare) med en teknisk fiberrapport avseende mikroböjökänslighet. Rapporten ska ut på en första omröstning efter inledande revidering. Arbetet är som tidigare nämnts speciellt aktuellt genom nya böjökänsliga fibertyper, nya akrylat och installationsmetoder inomhus med små böjradier. Utgåva 2 förväntas kunna publiceras under 2012 genom att tidigarelägga revisionsdatum från 2014 till 2012. Vidare har vi lämnat förslag på en ny teknisk kabelrapport avseende installationshandledning inomhus med speciell hänsyn till mindre böjradier och böjökänslig fiber. Här blir vi också projektledare för arbetet. Dropkabel och kabel för MDU-s (multi dwelling units) är två andra områden med stor prioritet.

Det omfattande arbetet med revidering av kabeltestmetoder fortgår. Metoderna har samma beteckningar som tidigare E (mekaniska), F (omgivning), G (kabelelement) och H (elektriska), men en uppdelning i flera dokument.

BERTIL ARVIDSSON
ORDFÖRANDE SEK TK 86

IEC SC 86B

Till mötet i Melbourne hade 28 deltagare kommit från Australien, Kanada, Kina, Italien, Holland, Japan, Polen, Schweiz, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Storbritannien, USA och Frankrike.

Ordförande Daniel Daems öppnade mötet med att välkomna alla deltagare och tacka den australiska nationella kommittén för välorganiserade möten och gratulera Ryo Nagase för utmärkelsen (1906 Award) samt Umberto Rossi för förlängningen av ordförandeskapet för IEC TC 86. Den nyligen bortgångne Talal Allos minne hedrades via en tyst minut samt några tacksamhetsord om hans bidrag inom standardiseringsarbetet.

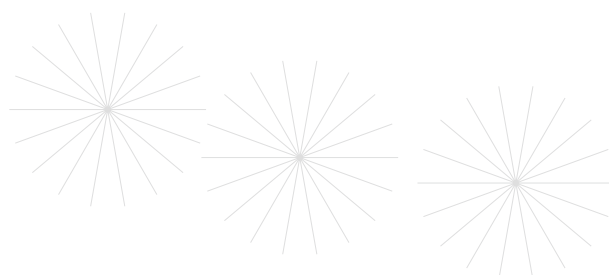
Flera nya arbeten har påbörjats inom WDM PON applikationer och för PON övervakning. Flera intressanta diskussioner förs om vad framtida 40G och 100G transportnät kommer att ha för påverkan på passiva komponenter och framtagning av nya dokument.

En revidering av G&G för prestanda standard IEC 51753-1 har påbörjats och man har beslutat att kombinera kategori U och O till telekomapplikationer, I för industriella applikationer samt definiera en helt ny kategori för passiva komponenter ihop med elektronik, kategori E definieras om för fiber till antennapplikationer. I den sist nämnda kategorin kommer vi från svenskt håll ha stort intresse av att delta aktivt.

Det är väldigt förvånade att se hur stort intresse det är för multimodapplikationer inom alla kommittéer 86A, 86B och 86C och speciellt för arbetet med att definiera "Launch Condition" för multimode.

Beslut har tagits om nya direktiv angående P-medlemskap där man kommer att ställa tre krav, deltagande på plenarmöten, rösta aktivt på dokument och delta på arbetsgruppsmötena. Minst två av villkoren måste uppfyllas för att få behålla P-medlemskapet.

SVANTE TÖYRÅ
LEDAMOT SEK TK 86

IEC SC 86C

Det var ca 25 deltagare med på mötet. Ett mått på SC 86Cs, fiberoptiska system, framgång under året var antalet dokument som avancerat till nästa nivå. För 2011 var det 28 dokument vilket var en liten ökning från 2010. Nytt för i år var ett gemensamt TC 86 presentationsmöte inför SC 86C plenarmötet för att undvika att samma presentationer upprepades.

IECs patent policy diskuterades och det underströks att det är av yttersta vikt att patent som täcker delar av en standard under konstruktion måste identifieras tidigt och avtal med ägaren till patenten måste förhandlas för att standardarbetet ska kunna fortsätta. Patent som upptäcks sent riskerar att blockera standarden och därmed slösa mycket dyrbar tid.

Det beslutades även vid mötet att en ny arbetsgrupp SC 86C WG2 ska öppnas för arbete med fiberoptiska sensorer med Werner Daum, Tyskland, som convenor.

Personligen följde jag utöver plenarmötet arbetet i SC 86C WG1. WG1 hade 29 deltagare samt fem "young professionals" på besök. Under mötets första dag behandlades mitt huvudsakliga ämne "Error Vector Magnitude" (EVM) där vi (EXFO) och Tyskland (Agilent) leder arbetet med att ta fram en teknisk rapport för karakterisering av koherenta optiska modulationsformat m h a EVM. Arbetet fortskred över förväntan och vi är nu inom kort redo att cirkulera rapporten som DC och ämnar behandla inkomna kommentarer vid nästa möte i mars.

Tyngdpunkten under första dagen var annars ett gemensamt möte mellan SC 86C/WG 1, SC 86A/WG 1 och SC 86B/WG 4 gällande Multimode launch condition (MMLC).

Mötet innehöll även diskussioner angående reference connectors och smutsiga kontakter, optiskt signalbrusförhållande (OSNR), icke-linjära effekter och PMD. Intressant för oss var att den japanska delegationen vill påbörja ett projekt för nätverksmonitorering baserat på mjukvarusynkroniserad asynkronsampling för Q-värdes estimering.

MATHIAS WESTLUND
LEDAMOT SEK TK 86

IEC TC 111

De senaste åren har engagemanget i TC 111 från Asien ökat påtagligt och så även i år. Framför allt finns ett stort engagemang kring problemet med återvinning och begränsade naturtillgångar, bland annat metaller där alternativet till effektiv återvinning är att öppna nya gruvor eller dagbrott, eller stå inför en bristsituation. Standarden, IEC 62474, publiceras i april 2012, men är mer ett koncept bestående av tre delar: Själva standarden, ett "xml-schema" och en databas med "declarable substances". Standarden ger kriterier för underhållet av databasen och funktionen i xml-schemat. Xml-schemat är ett format för informationsöverföring mellan företag och databasen presenterar de ämnen som måste deklaras för att man ska uppfylla standarden.

För underhåll av databasen med substanser att deklarerar har ett "validation team", VT 62474 bildats. Deras ansvar är att via input från nationalkommittéer hålla databasen uppdaterad. Walter Jaeger, Kanada, presenterade arbetet och databasen som öppnas officiellt i november 2011 och kommer att vara tillgänglig för alla utan kostnad.

WG 3 reviderar IEC 62321 och ger ut en grupp familjestandarder, dels återpublicering av delarna i IEC 62321, men också nya mätmetoder.

Det diskuterades i vilken utsträckning IEC kan/bör kopiera text i närliggande ISO- och ITU-standarder. Risken finns att originalstandarderna uppdateras och då blir det en avvikelse mellan standarderna. Alternativet är att hänvisa till ISO/ITU-standarderna vilket då kräver att man har tillgång till båda för att kunna tillämpa IEC-standarderna. Någon rekommendation presenterades inte.

Det var, liksom i Seattle 2010, en diskussion om standarden PT 62542 Standardization of environmental aspects – Glossary of Terms, ska få ha begrepp i konflikt med publicerade standarder. Alla var eniga om att IEC och även ISO, ITU m fl ska ha enhetliga definitioner, men man kunde inte enas om PT 62542 bör ta fram nya definitioner eller ej då en term finns definierad i en publicerad standard. Huvudargument:

- » För att presentera ny definition: Man får en långsiktig bra definition av termen, inte den som togs fram för ett specifikt ändamål.
- » Mot att presentera en ny definition: de som tog fram den första definitionen är specialister inom just det området, och den definitionen bör vara den bästa.

Beslutet blev att det skickas ut ett frågeformulär till nationalkommittéerna för kommentar. Ett eller flera exempel på problemdefinitioner ska bifogas.

Förslag till NWIP om Design for recycling - Tema; 3-R: reduce, reuse, recycle. Kina presenterade förslaget för hur man i designtfasen ska ta hänsyn till en effektiv materialåtervinning. Tanken är bl a att standarden ska fungera som en guide i miljömedveten design, framför allt för SME (small and medium enterprises) och "emerging markets". Det kan publiceras som ett supplement till IEC 62430 eller en fristående teknisk rapport.

Stability date är 2012 för IEC 62430 Environmental Conscious Design, dvs senast då måste man besluta om standarden ska revideras, förlängas eller dras tillbaka. Det har visat sig att företag i allmänhet föredrar ISO 14000 och frågan ställdes om det beror på dålig marknadsföring av standarden eller om det faktiskt inte finns behov. Beslut togs att förlänga stability date till 2014.

Problemet med marknadsföring av IEC s arbeten speciellt från TC 111 togs upp, man jämförde med att IEC har en websida för EMC, något liknande skulle kunna finnas för miljöstandarder. Generella aktiviteter för att marknadsföra IEC-publikationer är på gång från IEC eftersom det är ett allmänt problem att standarderna inte säljs i den utsträckning man skulle önska.

GÖRAN ANDERSSON
ORDFÖRANDE SEK TK 111

SVENSK MANAGEMENTREPRESENTATION

Den svenska representationen inom den europeiska och internationella elektrotekniska standardiseringen står stark då svenska ledamöter blivit invalda till flera olika förtroendeposter.

MARIA SANDQVIST, TEKNIKFÖRETAGEN, invaldes vid CENELECs årsmöte i början av juni 2011 till ledamot av CENELECs styrelse för en period av 2012-2013 med möjlighet till omval för perioden 2014-2015. CENELECs styrelse är det högsta operativa beslutande organet inom CENELEC.

Åke Danemar valdes vid IECs årsmöte 2011 till IECs skattmästare för en period av 2012-2014 med möjlighet till omval för perioden 2015-2017.

Charlotte Brogren, VINNOVA, invaldes vid IECs årsmöte 2011 till ledamot av IEC styrelse för en period av 2012-2014 med möjlighet till omval för perioden 2015-2017. IECs styrelse är det högsta operativa beslutande organet inom IEC.

SEK Svensk Elstandard önskar alla tre lycka till i de viktiga uppdragen.

Under 2012 är Sverige också representerat inom Standardization Management Board (SMB) genom Svante Skeppstedt, SEK, som ordinarie ledamot.

Önskar du mer information om representationen i CENELECs och IECs styrande organ kontakta SEKs kansli, snc@elstandard.se alt 08-444 14 00.

Maria Sandqvist
Foto: Teknikföretagen

Åke Danemar
Foto: Teknikföretagen

Charlotte Brogren
Foto: VINNOVA

CENELEC BT 139

CENELEC Technical Board möttes i Bryssel den 3-4 oktober. Ordförande var Dr Masetti, vice president. De flesta besluten i Technical Board, BT, gäller fastställelse av nya europeiska standarder eller hänger samman med de tekniska kommittéernas arbete eller med andra led i produktionsprocessen.

DEN HÄR GÅNGEN fattade BT ett par beslut som berör processens sista stadium, efter förslag från det för CEN och CENELEC gemensamma kansliet, CCMC. Det ena är, att om fel upptäcks i en ny EN inom en månad kommer CCMC att distribuera en rättad version. Det andra gäller den nya rutinen från CCMC att sätta dow, dvs senaste datum för upphävande av motstridig nationell standard, till på dagen 36 månader efter det datum som EN fastställts av BT, istället för att som tidigare jämkas till närmast följande månadsskifte. SEK ville ha en återgång till den tidigare rutinen, men fick inget gehör för detta.

BT träffas åter tre gånger om året men de flesta beslutas per korrespondens mellan mötena. Korrespondensärendena har hittills sänts ut till månadsskiftena men kommer i fortsättningen att sändas ut varje vecka, dock ännu med en månads svarstid. Liksom det nämnda beslutet beträffande dow är motiveringen en anpassning till en snabbare, uppkopplad värld.

Redan på förra mötet framförde NEK, den norska nationalkommittén, ett förslag att bilda en CENELEC TC 18X, Electrical installations of ships and of mobile and fixed offshore units, med samma arbetsområde som motsvarande IEC TC 18 plus utrustning på havsbotten. Från italienskt, svenskt och tyskt håll hade invändningar rests mot detta men sedan den norske delegaten försäkrat att det bara handlar om anläggningar i petroleumindustrin, och inte t ex om vindkraftverk till havs, beslöt BT att inrätta en sådan kommitté.

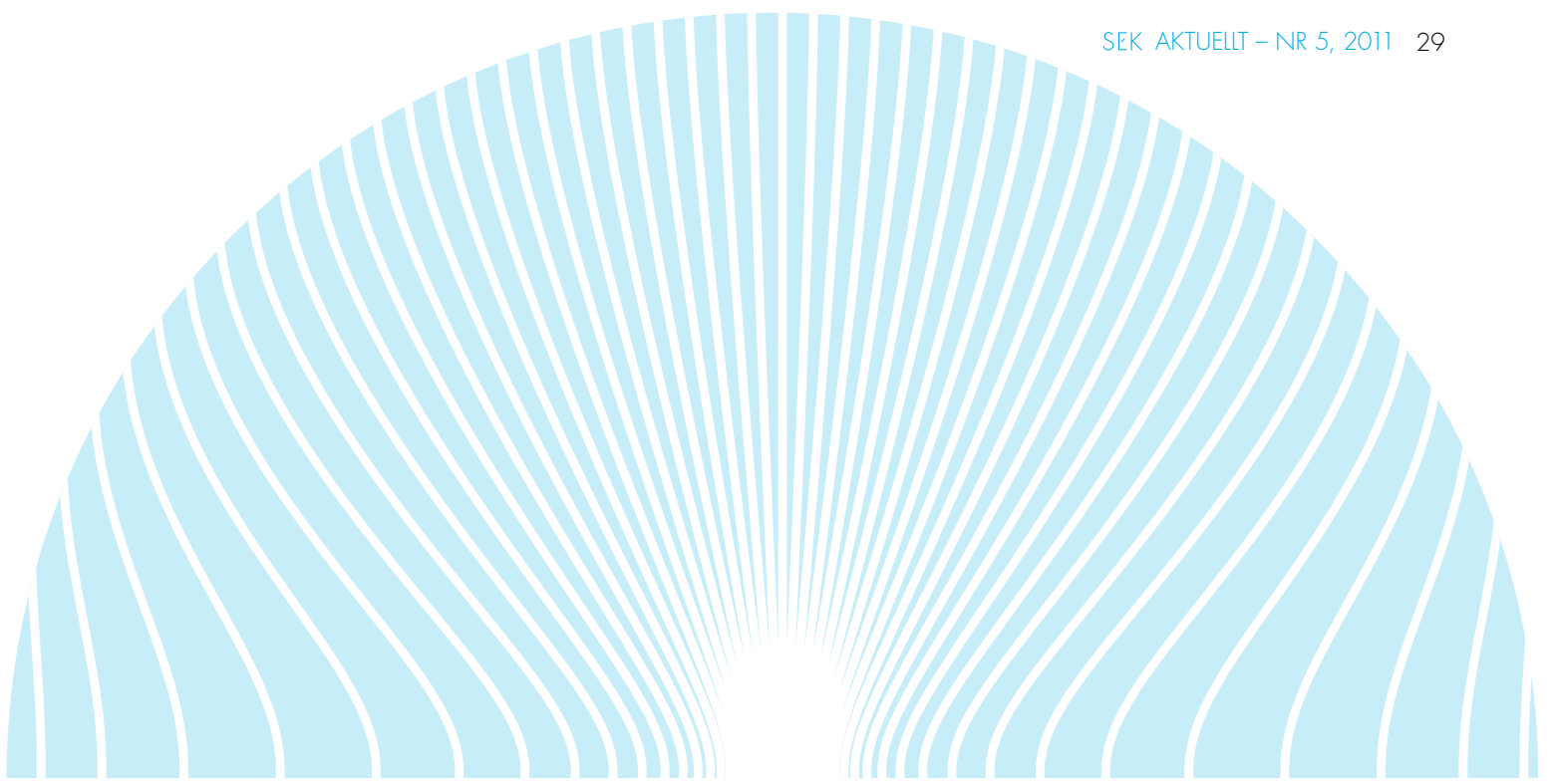
BT beslöt också att bilda en för CEN och CENELEC gemensam TC Space som ska ha hand om alla standardiseringsaktiviteter som har med rymden att göra, för såvitt de inte redan pågår i någon annan TC i CEN, CENELEC eller i ECSS, European Cooperation for Space Standardization. DIN sköter sekretariatet.

I BTWG 138-1 pågår arbete med en handlingsplan för CENELEC, baserad på CENELEC strategi, och ett utkast presenterades för BT med önskemål om synpunkter. BT accepterade flera standardiseringsuppdrag (mandat) från EU-kommissionen, bl a inom området spårbunden tåttortstrafik (urban rail, M/486), om lysrör och urladdningslampor m m (M/485), luftbehandlingsapparater (M/488), batterier (M/494), ecodesign (M/495) och för att studera behovet av standarder inom området samhällssäkerhet (M/487). Till det sistnämnda mandatet ansluter beslutet att skapa en CEN-CENELEC-ETSI Cyber Security Coordination Group, med sekretariat hos DIN. Flera av mandaten vänder sig även till CEN och/eller ETSI och i varje beslut allokeras genomförandet till den eller de berörda tekniska kommittéerna. En knepighet i sammanhanget är att det mesta av arbetet inom den elektrotekniska sektorn sker på den internationella nivån, dvs inom IEC och inte inom CENELEC.

Den tidigare för CEN och CENELEC gemensamma fokusgruppen European electro-mobility har slutfört sitt arbete i och med att dess rapport godkändes för överlämnande till EU-kommissionen. Rapporten finns tillgänglig på CENELECs hemsida (under "Electric vehicles" nere till vänster). Gruppen kommer att avlösas av en CEN-CENELEC eMobility Coordination Group, sammansatt av funktionärerna i de berörda tekniska kommittéerna i CEN och CENELEC och understödd av en referensgrupp som ser ut att få tydliga drag av den tidigare fokusgruppen.

Nästa möte är planerat att hållas i Bryssel vid månads-skiftet januari-februari.

THOMAS BORGLIN
SEK

PUBLIKATIONER UR SÄKERHETSASPEKT

När nya standarder skrivs eller när befintliga standarder revideras ska säkerheten i alla avseenden vara den mest prioriterade faktorn. För att bringa ordning och likformighet inom IECs standardiseringsprocesser när olika arbetsgrupper inom olika kommittéer skriver standarder har en gemensam metodik utarbetats. Samordnare av alla säkerhetspublikationer och metodikansvarig är den rådgivande säkerhetskommittén, ACOS (Advisory Committee on Safety), som lyder under SMB (Standardization Management Board).

METODIKEN BYGGER PÅ att vissa kommittéer med specifika ansvarsområden som ur säkerhetsaspekt är giltiga för många andra kommittéer blir utsedda att ansvara för att nödvändiga standardiseringspublikationer tas fram. Dessa säkerhetspublikationer ska följas av andra kommittéer som inom sitt ansvarsområde är berörda av dem. Tabell 2 ger definitionen av de tre olika nivåer av säkerhetsfunktioner som finns inom IEC.

Det är IECs tekniska styrelse, SMB, som beslutar om vilka säkerhetspublikationer som är nödvändiga och vilka kommittéer som ska ansvara för dessa. Vid framtagandet eller revision av standarder ska hänsyn alltid tas till existerande säkerhetspublikationer. Om t ex en grupsäkerhetspublikation, se tabell 4, redan existerar och är applicerbar på en produkt där experter förbereder en ny standard, är mycket av säkerhetsarbetet gjort.

Experterna behöver i ett sådant läge oftast och endast referera till den existerande grupsäkerhetspublikationen. Om ingen grupsäkerhetspublikation finns men däremot en relevant grundläggande säkerhetspublikation, se tabell 3, existerar, är en del av säkerhetsarbetet gjort och kan refereras men ett kompletterande säkerhetsarbete anpassad för produkten är vanligtvis nödvändigt. Om varken grundläggande eller grupsäkerhetspublikationer existerar för berörd produkt bör de experter som ska skriva den nya standarden ta reda på om det

finns behov av att utveckla ett samarbete med någon av kommittéerna för säkerhetsansvar för att därmed kunna dra fördel av den kunskap och erfarenhet som finns inom IEC.

För standardiseringsarbeten som relaterar till säkerhetsaspekter finns tre obligatoriska guider, se tabell 1, som är viktiga att ta del av och som handlar om förberedande och användande av säkerhetspublikationer samt betydelsen av samstämmigheten av säkerhetsrelaterade IEC-publikationer.

GUIDE

ISO/IEC GUIDE 51

SAFETY ASPECTS - GUIDELINES FOR THEIR INCLUSION IN STANDARDS

IEC GUIDE 104

THE PREPARATION OF SAFETY PUBLICATIONS AND THE USE OF BASIC SAFETY PUBLICATIONS AND GROUP SAFETY PUBLICATIONS

IEC GUIDE 108

GUIDELINES FOR ENSURING THE COHERENCY OF IEC PUBLICATIONS - APPLICATION OF HORIZONTAL STANDARDS

Tabell 1: Guider relaterade till säkerhetsfunktioner

NIVÅER FÖR SÄKERHETSFUNCTIONER FUNKTION	TYP AV PUBLIKATION
HORISONTELL SÄKERHETSFUNCTION (HORIZONTAL SAFETY FUNCTIONS) UPPGIFT TILDELAD TILL SPECIFIK KOMMITTÉ FÖR ATT SKRIVA EN ELLER FLERA GRUNDLÄGGANDE SÄKERHETSPUBLIKATIONER	GRUNDLÄGGANDE SÄKERHETSPUBLIKATION (BASIC SAFETY PUBLICATIONS) PUBLIKATION RELATERAD TILL EN SPECIELL SÄKERHETSFUNCTION SOM ÄR GILTIG FÖR MÅNGA ELEKTROTEKNISKA KOMPONENTER ELLER PRODUKTER OCH DÄRMED FÖR MÅNGA KOMMITTÉER.
GRUPPSÄKERHETSFUNCTION (GROUP SAFETY FUNCTION) UPPGIFT TILDELAD TILL SPECIFIK KOMMITTÉ FÖR ATT SKRIVA EN ELLER FLERA GRUPPSÄKERHETSPUBLIKATIONER	GRUPPSÄKERHETSPUBLIKATION (GROUP SAFETY PUBLICATIONS) PUBLIKATION SOM TÄCKER EN SÄKERHETSASPEKT FÖR EN SPECIELL GRUPP AV KOMPONENTER ELLER PRODUKTER INNEFATTANDE TVÅ ELLER FLER KOMMITTÉER.
PRODUKTSÄKERHETSFUNCTION (PRODUCT SAFETY FUNCTIONS) ENVAR KOMMITTÉS ANSVAR ATT I EGNA STANDARDER TÄCKA BEHOVET AV SÄKERHET FÖR DE KOMPONENTER ELLER PRODUKTER SOM EN TC ANSVARAR FÖR.	PRODUKTSÄKERHETSPUBLIKATION (PRODUCT SAFETY PUBLICATIONS) PUBLIKATION FRAMTAGEN AV EN KOMMITTÉ FÖR ATT Fylla SITT EGET BEHOV AV STANDARDISERINGSPUBLIKATION INOM DEN EGNA KOMMITTÉNS ANSVARSOMRÅDE.

Tabell 2: Nivåer för säkerhetsfunktioner

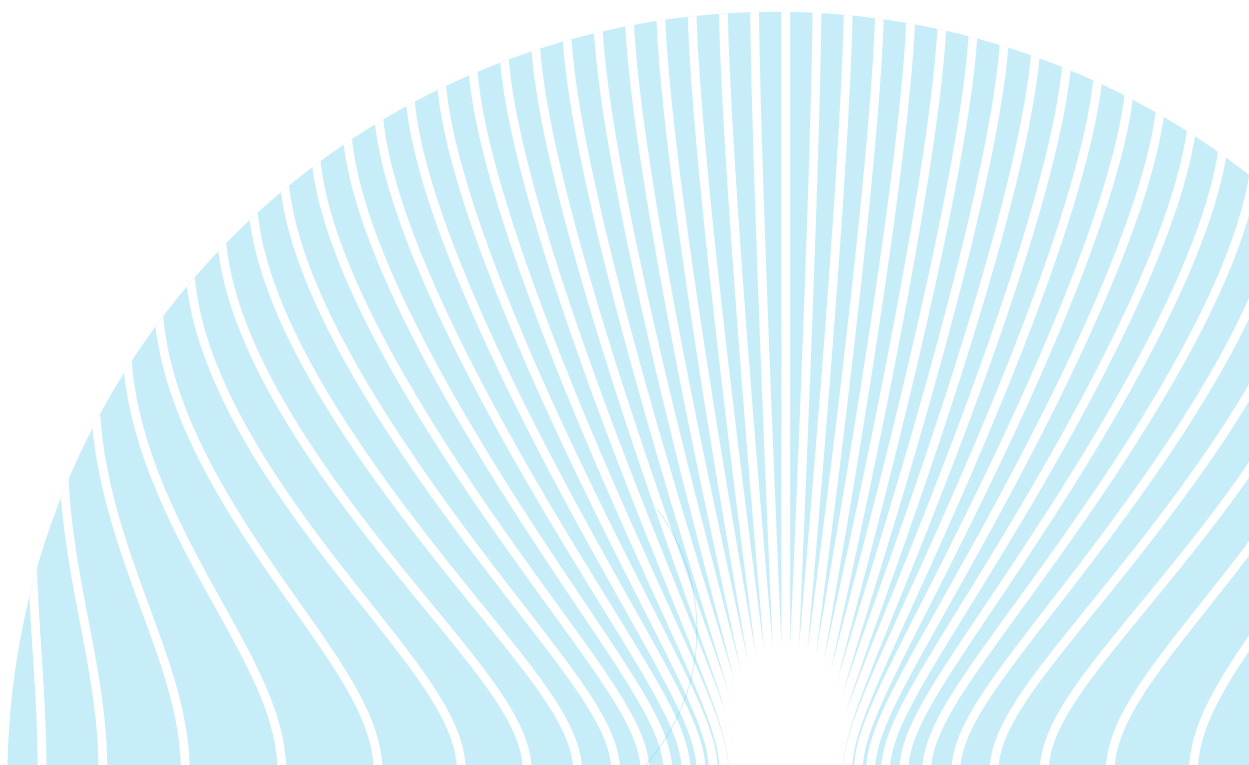
KOMMITTÉ	BESKRIVNING	HORISONTELL SÄKERHETSFUNKTION
TC 16	BASIC AND SAFETY PRINCIPLES FOR MAN-MACHINE INTERFACE, MARKING AND IDENTIFICATION	IDENTIFICATION SYSTEM, RELEVANT TO SAFETY (FOR EXAMPLE, OF PERSONS, PROPERTY, ENVIRONMENT) IN ORDER TO AVOID AMBIGUITY AND TO ENSURE SAFE OPERATION, FOR GENERAL USE COVERING THE FOLLOWING : • MARKING OF TERMINALS OF ELECTRICAL EQUIPMENT • IDENTIFICATION OF INSULATED AND BARE CONDUCTORS, FOR EXAMPLE BY MARKING, COLOURS, OR NUMERALS • SIGNIFICANCE OF COLOURS AND SUPPLEMENTARY MEANS FOR THE CODING OF INDICATING DEVICES AND ACTUATORS • ACTUATING PRINCIPLES FOR MAN-MACHINE INTERFACE, – MINIMUM REQUIREMENTS FOR THE MARKING OF ELECTRICAL EQUIPMENT WITH RATINGS RELATED TO ELECTRICITY SUPPLY.
TC 64	ELECTRICAL INSTALLATIONS AND PROTECTION AGAINST ELECTRIC SHOCK	PROTECTION AGAINST ELECTRIC SHOCK
SC 65A	SYSTEM ASPECTS	FUNCTIONAL SAFETY OF ELECTRICAL/ELECTRONIC/PROGRAMMABLE ELECTRONIC SYSTEMS, (WHICH WOULD ENCOMPASS SAFETY-RELATED SOFTWARE)
TC 70	DEGREES OF PROTECTION PROVIDED BY ENCLOSURES	DEGREES OF PROTECTION PROVIDED BY ENCLOSURES AGAINST INGRESS OF FOREIGN BODIES, WATER AND ACCESS TO LIVE OR MOVING PARTS AND STANDARDIZATION OF ACCESSIBILITY PROBES. SUCH DEGREES SHOULD BE EXPRESSED BY THE IP CLASSIFICATION SYSTEM.
TC 77	ELECTROMAGNETIC COMPATIBILITY	ELECTROMAGNETIC COMPATIBILITY IN SO FAR AS SAFETY ASPECTS ARE INVOLVED.
TC 89	FIRE HAZARD TESTING	GUIDANCE AND TEST METHODS FOR ASSESSING FIRE HAZARDS OF ELECTROTECHNICAL EQUIPMENT, THEIR PARTS (INCLUDING COMPONENTS) AND ELECTRICAL INSULATING MATERIALS. NOTE: TERMS AND DEFINITIONS IN THE FIELD OF FIRE TESTS FROM ISO/ IEC 13943 ARE USED WHEREVER APPROPRIATE.
TC 101	ELECTROSTATICS	TO SPECIFY METHODS OF TEST AND RELEVANT EQUIPMENT TO EVALUATE GENERATION, RETENTION AND DISSIPATION OF ELECTROSTATIC CHARGES ON MATERIALS.

fortsättning på nästa sida

Tabell 3: Horisontell säkerhetsfunktion

Fortsättning från föregående sida

TC 104	ENVIRONMENTAL CONDITIONS, CLASSIFICATION AND METHODS OF TEST	METHODS FOR CLIMATIC TESTS METHODS FOR TESTING MECHANICAL ROBUSTNESS
TC 108	SAFETY OF ELECTRONIC EQUIPMENT WITHIN THE FIELD OF AUDIO/VIDEO, INFORMATION TECHNOLOGY AND COMMUNICATION TECHNOLOGY	METHODS OF MEASURING TOUCH CURRENT AND PROTECTIVE CONDUCTOR CURRENT. THIS INCLUDES METHODS OF MEASUREMENT OF TOUCH CURRENT WITH REGARD TO PHYSIOLOGICAL EFFECTS AND OF PROTECTIVE CONDUCTOR CURRENT FOR INSTALLATION PURPOSES. THE METHODS OF MEASUREMENT CONSIDER BOTH NORMAL CONDITIONS AND CERTAIN FAULT CONDITIONS. SAFETY OF EQUIPMENT - ELECTRICALLY CONNECTED TO A TELECOMMUNICATIONS NETWORK.
TC 109	INSULATION CO-ORDINATION FOR LOW-VOLTAGE EQUIPMENT	INSULATION CO-ORDINATION FOR VOLTAGES UP TO AND INCLUDING 1 000 V A.C. AND 1 500 V D.C. INCLUDING DIMENSIONING OF CLEARANCES, CREEPAGE DISTANCES. THIS INCLUDES ALL METHODS OF DIELECTRIC TESTING WITH RESPECT TO INSULATION CO-ORDINATION.
TC 112	EVALUATION AND QUALIFICATION OF ELECTRICAL INSULATING MATERIALS AND SYSTEMS	TEST METHODS FOR RESISTANCE TO TRACKING

Tabell 3: Horisontell säkerhetsfunktion

KOMMITTÉ	BESKRIVNING	HORISONTELL SÄKERHETSFUNCTION
SC 17B	LOW-VOLTAGE SWITCHGEAR AND CONTROLGEAR	CONNECTING DEVICES, EITHER AS SEPARATE ENTITIES OR AS INTEGRAL PARTS OF AN END PRODUCT FOR CONNECTING EXTERNAL ELECTRICAL SUPPLY CONDUCTORS, FOR USE WITH CONDUCTOR CROSS-SECTIONS ABOVE 35 mm ² UP TO AND INCLUDING 300mm ² .
TC 20	ELECTRIC CABLES	FIRE HAZARD TESTING OF CABLES COMPRISING : • FLAME PROPAGATION TESTS, • FIRE RESISTANCE TESTS, • SMOKE OPTICAL DENSITY TESTS, • CORROSIVITY TESTS.
SC 23F	CONNECTING DEVICES	CONNECTING DEVICES, EITHER AS SEPARATE ENTITIES OR AS INTEGRAL PARTS OF AN END PRODUCT, PRIMARILY FOR CONNECTING, EXTERNAL ELECTRICAL SUPPLY CONDUCTORS, FOR USE WITH CONDUCTOR CROSS SECTIONS OF 0.2 MM ² UP TO AND INCLUDING 35 MM ² BUT EXCLUDING CONNECTING DEVICES FOR DATA AND SIGNAL CIRCUITS
TC 64	ELECTRICAL INSTALLATIONS AND PROTECTION AGAINST ELECTRIC SHOCK	PROTECTION AGAINST ELECTRIC SHOCK
TC 66	SAFETY OF MEASURING, CONTROL AND LABORATORY EQUIPMENT	TEST AND MEASUREMENT EQUIPMENT, INDUSTRIAL-PROCESS CONTROL EQUIPMENT, AND LABORATORY EQUIPMENT, FOR USE IN INDUSTRY AND LABORATORIES, AND FOR EDUCATIONAL PURPOSES.
TC 76	OPTICAL RADIATION SAFETY AND LASER EQUIPMENT	ASPECTS OF LASER RADIATION PERTAINING TO HUMAN SAFETY.
TC 96	TRANSFORMERS, REACTORS, POWER SUPPLY UNITS, AND COMBINATIONS THEREOF	SMALL POWER TRANSFORMERS AND POWER SUPPLY UNITS OTHER THAN THOSE INTENDED TO SUPPLY DISTRIBUTION NETWORKS, IN PARTICULAR TRANSFORMERS AND POWER SUPPLY UNITS INTENDED TO ALLOW THE APPLICATION OF PROTECTIVE MEASURES AGAINST ELECTRIC SHOCK AS DEFINED BY TC 64, AND FOR SPECIAL TRANSFORMERS AND SPECIAL REACTORS WITH NO LIMITATION OF RATED POWER BUT IN CERTAIN CASES INCLUDING LIMITATION OF VOLTAGE.
TC 108	SAFETY OF ELECTRONIC EQUIPMENT WITHIN THE FIELD OF AUDIO/VIDEO, INFORMATION TECHNOLOGY AND COMMUNICATION TECHNOLOGY	AUDIO, VIDEO AND SIMILAR EQUIPMENT

Tabell 4: Gruppsäkerhetsfunktion

ELINSTALLATIONER I EXPLOSIONSFARLIGA OMRÅDEN

Den nyreviderade handboken om elinstallationer i explosionsfarliga områden handlar både om gas och om damm.

DEN STORA FÖRÄNDRINGEN i den nya, tredje utgåvan av SEK Handbok 427 Elinstallationer i explosionsfarliga områden är att de standarder som – på engelska och svenska – ingår i SEK Handbok 427, dvs SS-EN 60079-14 och SS-EN 60079-17, inte bara ersätter de tidigare utgåvorna med samma nummer, utan också de tidigare standarderna för elinstallationer i områden med brännbart damm, SS-EN 61241-14 och SS-EN 61241-17.

– Men det finns andra stora förändringar också, säger Kent Ruuth, ordförande i SEK TK 31. Det har tillkommit nya explosionsgrupper för damm och EPL (utrustningens skyddsnivå) som motsvarar kategorier i ATEX-direktivet, som har gjort att bilaga NB i handboken har fått skrivas om. Och så har det kommit nya avsnitt om ljus och ultraljud som tändkällor för damm och ett om användningen av lättmetall som konstruktionsmaterial. Det kan ju slå gnistor om rost och lättmetall går mot varandra och det är ju en risk i explosiv atmosfär.

Gnistor från statisk elektricitet kan antända explosiv atmosfär, därför har begränsningar införts för material med dålig ledningsförmåga. För egensäkra kretsar har begränsning av tillåten induktans och kapacitans i kretsarna införts beroende på de anslutna utrustningarnas egenskaper. Annex F "Kunskap, förmåga och kompetens hos ansvariga personer, utförare och konstruktörer" beskriver vilken kompetens olika yrkesgrupper bör ha om de utför eller ansvarar för arbete i explosionsfarliga områden.

SEK Handbok 427 ansluter till SEK Handbok 426, som beskriver klassning av explosionsfarliga områden med explosiv gas, ånga eller dimma och som kom i ny utgåva i våras. För att markera samhörigheten har de fått omslag i samma stil.

Några aktuella standarder som kompletterar är SS-EN 60079-25, Explosiv atmosfär – Del 25: Egensäkra system, som också kommit i nyutgåva i år, och SS-EN 60079-30-2, Explosiv atmosfär – Del 30-2: Värmekablar - Vägledning vid projektering, installation och underhåll.

INNOVATION OCH STANDARDISERING I EUROPA

Redan under 2008 började den europeiska kommissionen (KOM 2008-133 final) att intressera sig för möjligheter och kopplingar till en mer innovativ europeisk standardisering.

I SLUTET AV 2008 presenterade KOM en rapport i ämnet där ett antal aspekter belystes för en mer innovativ standardiseringsstrategi såsom,

- » Utökat och enklare marknadstillträde genom standarder medförande en ökad interoperabilitet mellan nya och existerande produkter, tjänster och processer.
- » Utökad tjänstesektor genom införande av standarder.
- » Utökade marknadskontroller genom gemensamma standarder.
- » Ökad europeisk konkurrenskraft på den globala marknaden genom innovativa och nya standarder och standardiseringsförslag.

Europeiska unionens råd rekommenderade,

- » att forsknings- och utvecklingsenheter skulle överväga ett utökat samarbete med standardiseringen.
- » medlemsstaterna att uppmuntra ett större deltagande av forsknings- och utvecklingsrepresentanter inom standardiseringen.
- » en utökad standardisering inom miljö, offentlig upphandling, informations- och kommunikationsteknologin.
- » att standarder bör leda till en mindre byråkratisk lagstiftning.
- » att medlemsstaterna bör tydliggöra standardiseringen inom utbildningsväsendet.

Som ett svar till dessa rekommendationer och den tidigare rapporten från KOM instiftade CEN och CENELEC under 2009 det gemensamma programmet STAIR som står för "STandardization-Innovation-Research". Programmet har tagit fram en integrerad tillämpningsprocess för att söka en utökad interaktion mellan standardisering, innovation och forskning.

Tillämpningsprocessen vilar på ett antal fundament som bör åberopas av forskning och utveckling vid nya innovationer och lyder,

1. Konsultera eller sök i existerande standarder vid nya innovationer för att få "hjälp på vägen".

2. Identifiera standardiseringen som möjlig väg att delge marknaden nya produkter och tjänster.
3. En innovativ europeisk marknad bör likaledes påverka den internationella standardiseringen.

STAIR och den "integrerade tillämpningsprocessen" har under 2011 förfinat och utökat sitt handlingsprogram genom att ge uttryck och exempel på bra tillämpningsområden där innovation och standardisering tillsammans skapat en gynnsam europeisk marknad. Som exempel ges bland annat områden innefattande nanoteknologi, laserteknologi, solceller och supraleddning.

Dessa exempel är tänkta att vara ett incitament till ökade tankesmedjor inom forskning och utveckling för att i framtiden åstadkomma fler och nya innovationsområden inom standardiseringen.

THOMAS KORSELL
SEK

PREVIEW AV STANDARD UNDERLÄTTAR ANVÄNDNINGEN

Redan från start har SEK Shop – shop.elstandard.se – erbjudit möjligheten att läsa förord, innehållsförteckning och omfattningsavsnitt ("scope") i standarderna, gratis och utan förpliktelse. I en sådan "preview", som också går att skriva ut, kan man enkelt se vad standarden innehåller och är tänkt att användas till – redan före köp.

DET GÅR DÅ lätt att jämföra olika standarder, om det är diskussion om vilken som passar bäst.

I en stor studie över vad standardiseringsorganisationerna kan göra för att underlätta för små och medelstora företag, var just möjligheten till förhandstitt klar etta i rankningen. Studien genomfördes häromåret vid handelshögskolan i Rotterdam på uppdrag av CEN och CENELEC och kom fram till att information i form av "preview" är det överlägset viktigaste medlet för att underlätta användningen av standarder. Sådan information som alltså finns på shop.elstandard.se. Tvåa på

listan kom möjligheten att på samma sida söka både nationell och internationell standard. Också det erbjuder SEK Shop: på shop.elstandard.se kan man både söka och köpa svensk standard från SEK och internationell standard från IEC, de allra flesta med möjligheten att i förväg läsa förord, innehållsförteckning och omfattningsavsnitt.

THOMAS BORGLIN
SEK

NY HUVUDMAN FÖR SVENSK STANDARDISERING

Den 1 december höll Sveriges Standardiseringsråd (SSR) sitt extrainkallade fullmäktigemöte där det enhälligt beslutades om en omstrukturering av huvudman för svensk standardisering enligt de förslag som beslutades vid SSR ordinarie fullmäktigemöte i maj 2011.

HUVUDMANNEN HETER NU Sveriges standardiseringsförbund (SSF) och bildas tillsammans av de tre svenska erkända standardiseringsorganisationerna (SO) ITS, SEK och SIS. Den nya organisationen kommer att verka från och med 1 januari 2012.

SSFs organisation blir ett fullmäktige bestående av tre intressenter representerande respektive SO samt en styrelse bestående av minst tre och maximalt sex röstberättigade. I SSFs styrelse är respektive standardiseringsorganisationens styrelseordförande medlem. Därutöver har respektive SO rätt att utse ytterligare en styrelserepresentant.

SEK kommer att i SSFs fullmäktige vara representerade av ABB AB samt i SSFs styrelse av SEKs styrelseordförande samt vice styrelseordförande.

Organisationsförändringen av SSR kommer inte att påverka någon av de tre svenska standardiseringsorganisationernas tekniska kommittéverksamheter eller deltagandet i de europeiska och internationella verksamheterna. De tre erkända SO är och förblir tre oberoende och självständiga organisationer som gemensamt och med lika del kommer att bilda den nya organisationen, SSF, vilken har som sin främsta uppgift att främja svensk standardisering och verka för användandet av standarder.

EN STANDARD DU INTE VISSTE FANNS...

Återtillverkning är beprövat på sina håll – och på andra håll väldigt hett. Det beskrivs i en standard du kanske inte visste fanns...

ETT SÄTT ATT få ner miljöpåverkan, och kanske också tillverkningskostnaderna, kan vara att ta vara på delar från tidigare tillverkade produkter och återanvända dem vid tillverkningen av nya. Det kan vara särskilt aktuellt i branscher med leasing eller inbytessystem och för sådana produkter som innehåller värdefulla vitala delar som inte utsätts för särskilt stort slitage (t ex optiska system) eller som dimensionerats i överkant (t ex gjutna stommar).

Återanvändning av delar och underenheter underlättas naturligtvis om den sammansatta produkten är uppbyggd i moduler och lätt att demontera. Om man överväger att återanvända vissa delar och produkterna lämpar sig för det, organisationen kan administrera det och om kunderna är med på det, så säger det sig själv att det kan vara idé att redan från början konstruera för återanvändning och att fundera kring tillförlitligheten hos den nya produkten.

Till hjälp för detta finns det naturligtvis en standard, IEC 62309, eller med den svenska beteckningen: SS-EN 62309. Den utgår ifrån att produkter som innehåller återanvända delar ska uppfylla samma tekniska standarder som produkter med enbart nya delar och, om inte annat anges, också ha samma egenskaper. Utifrån detta krav ger standarden grundläggande anvisningar bl a för provning och bedömning och för garanti och dokumentation. I en bilaga visas ett exempel – inte oväntat en kopieringsapparat – där återanvändning av det optiska systemet, motorn, nätdelen och minneskortet diskuteras.

Syftet med standarden är att resonera kring och visa på metoder för att bestämma och säkerställa tillförlitligheten hos produkter som innehåller återanvända komponenter. Och det är just vad standarden heter. Den har tagits fram av tillförlitlighetskommittén IEC TC 56 som annars är mest känd för IEC 60300 (SS-EN 60300) om olika vägar och metoder för att kontrollera eller öka tillförlitligheten hos system och produkter. I det här fallet en produkt som är så gott som ny.

Foto: GARO

NYA ELBILSSTANDARDS FÄRDIGA

Under hösten har det kommit flera nya standarder kring laddning av elbilar. Men det finns en del kvar att göra.

SEDAN ARBETET MED standarder kring elfordonsladdning tog fart för några år sedan, har det åtföljts av en flod av utspel från olika håll, från att hamburgerkedjor och liknande aktörer informerat om att de bekostat enstaka laddstolpar, till mer eller mindre nationellt färgade industripolitiska krav från högsta ort. Detta har dock inte hindrat att arbetet fortskridit.

De olika försök med elfordon som pågår på olika håll, i Sverige t ex i Malmö och Östersund, har olika syfte och upplägg, men några gemensamma slutsatser tycks ändå avteckna sig. En sådan är, att det är svårt att tjäna pengar på el till elfordon, i varje fall via laddstolpar på stan. De flesta tycks föredra att ladda hemma på natten eller, om möjligt, vid arbetsplatsen. Typiskt kan det vara fråga om att åttio procent av elenergin laddas hemma. Däremot spelar tillgången på laddstolpar, och därmed möjligheten att ladda om behov skulle uppstå, stor roll för hur fordonen används. Om det går att ladda på stan vågar förarna köra längre, ladda ur mer och överhuvudtaget använda fordonet flitigare – även om all laddning ändå sker hemma.

STOLPARNA

Standarden SS-EN 61851-1, som nu i december fastställts i ny utgåva (se "månadens standard XII 11" på www.elstandard.se), erkänner att laddning kan ske från vanliga uttag om de är försedda med jordfelsbry-

tare. Från svensk och finsk sida har framhållits att vi genom alla våra motorvärmarruttag redan har en bra infrastruktur för laddning, som borde kunna utnyttjas. Bilindustrin, särskilt den tyska, har tyckt annorlunda och dels menat att uttagen i sig inte är säkra och dels ifrågasatt idén med att använda stickproppar som passar också i uttag som inte är lämpliga, t ex i ett ojordat uttag i hallen om det jordfelsbrytarskyddade uttaget i carporten skulle vara upptaget av gräsklipparen. Bilindustrin, som inte har samma standard- och systemtänkande som vi på elområdet men som har ett helt annat förhållande till myndigheter (typgodkännande) och slutkunder (typ jag vill ha en Mercedes!), ifrågasätter också gärna kvalitén och säkerheten hos elinstallationen bakom uttaget. Ingen vet hur den ser ut och den har aldrig varit hos bilprovningen.

Vi kan därför tänka oss att elfordon under en övergångsperiod – som ingen vet längden på – kommer att kunna laddas hemifrån. Det kan innebära det som i den nämnda standarden kallas mod 2, dvs med användning av ett vanligt uttag med jordfelsbrytare i kombination med en övervakningsdosa på sladden. Det kan också innebära att elbilen, i varje fall om den är av dyrare fabrikat, levereras med en originalladdstation för montage på väggen. Då kommer det en elektriker och installerar den och gör en elsäkerhetskontroll av villan. Även om scenariot ger upphov till en del frågor, är det tänkbart att det kan bli så.

KOMMUNIKATIONEN

Den kanske största vinsten för elleverantörerna kommer om elbilsaddningen kan styras till tider när tillgången på ström är stor, t ex på natten. Eller när det blåser friskt, om, som i Danmark, en stor del av elen kommer från vindkraft. Förutsatt att bilisten och elleverantören kommit överens om det, förstås. Laddningsstyrning förutsätter kommunikation och den standard ISO/IEC 15118 som är på gång (CDV i vår?) för kommunikation mellan fordon och laddstolpe är tänkt att fylla många behov, men är kanske inte den enklaste lösningen. Den utgår från signalering på de matande ledarna och kan hantera både identifiering, handskakning och laddningsstyrning.

Förekomsten av laddstolpar av olika fabrikat och införandet av en relativt komplicerad kommunikationsstandard pekar på att det kanske skulle finnas behov av någon sorts certifiering av laddplatser och det finns

redan tecken på hur aktörer i branschen försöker vinna erfarenhet och referenser på området.

I takt med att laddstolpar kommit ut i verkligheten, har man blivit varse att det kan finnas fler aspekter än de som bara hör ihop med laddningen. Därför skriver nu IEC TC 17D en standard i serien IEC 61439 (som ersätter den tidigare serien 60439) med säkerhetsfordringar på stolpar för anslutning av husvagnar eller småbåtar – eller elfordon – och IEC TC 69 har av samma skäl beslutat (se rapporten från TC 69-mötet i Detroit) att omedelbart starta revisionen av IEC 61851-1. I samma serie finns en del -21 med fordringar på fordon och en del -22 med fordringar på laddningsstationer (AC) som båda är under revision och arbete pågår med en del -23 för laddningsstationer (DC).

KONTAKTERNA

Men kontakterna då, som alla pratar om? Jo, kontaktstandardens IEC 62196 fastställdes i oktober, men för laddning i mod tre (dvs övervakad laddning upp till 32/63 A och med möjlighet till trefasladdning) innehåller den som bekant två olika don, det tyska (kallat typ 2) och det fransk-italienska (typ 3). Det är ett för mycket och därför kan standarden inte godtas i Europa och frågan har nu hamnat hos CENELEC.

Intressant är också frågan om likströmsdon för snabbaddning, där IEC 62196 innehåller det japanska sk CHAdMo-donet. Det är det enda som finns i bruk, men en växande skara europeiska biltillverkare vill ha en sorts kombinationsintag i bilen ("combo"). På det sättet skulle en och samma bil kunna ha intag för t ex både lik- och växelströmsladdning. Snabbaddningen med likström skulle då ske med en ny, ännu inte färdig, kontakt som är enklare än den existerande japanska och som i bilen skulle kunna byggas ihop med kontakten av typ 2 bakom en gemensam lucka. Den i november spridda nyheten att Nissan skänker Europa 400 laddstolpar med CHAdMo-don kan ses mot den bakgrunden.

THOMAS BORGLIN
SEK

IEC TC 69

På plenarmötet för IEC TC 69, Electric road vehicles and electric industrial trucks, som hölls den 7-11 november i Detroit Michigan, sammanställdes läget på standarder som behandlar utformningen av elfordon, samt materiel i infrastrukturen. Det konstaterades att standardiseringsarbetet och antalet deltagare i standardiseringen av laddning av elfordon vuxit kraftigt. Vid aktuellt möte deltog ett 30 tal experter från Belgien, Brasilien, Frankrike, Tyskland, Israel, Italien, Japan, Korea, Sverige, Finland (på telefon), Schweiz och USA.

Foto: GARO

STANDARDEN ÄR IEC 61851 med delar för respektive produktområde för elfordonet och respektive laddningsmöjlighet. Den andra utgåvan av del 1 angående "General Requirements", vilken publicerades i slutet av 2010 har visat sig innehålla en del brister. Det beslutades därför att en revision ska påbörjas.

Jordfelsbrytaren till mode 2-laddningen diskuteras i IEC SC 23E. Troligtvis kommer ett samarbete mellan TC 69 och ISO att startas upp, på grund av mod 2-boxens funktioner.

Det stora beslutet var att arbetet inom standarden skulle delas upp i olika grupper, som kommer att se över definitioner (t ex EVSE), AC/DC-kontakt, integrering av del -22 (laddstationer) i del -1 (allmänna krav). EMC-krav ska ses över mellan de olika produktstandarderna, samt kontakt med TC 17D (kapslingar) och TC 64 (fasta installationer) i de fall dessa kommittéer berörs. Det visades även en sammanställning på de flesta standarder som börs av produktgruppen, elbilar. Tillsammans med de standarder som planeras komma ut från TC 17D och TC 64, uppskattas det att samtliga standarder ska vara klara under senare delen av 2013.

Beträffande arbetet med induktiv laddning, planeras ett samarbete mellan organisationerna ISO, IEC och SAE (Society of Automotive Engineers). Standardiseringsarbetet har dock redan startat inom IEC med huvudsakligen fordonstillverkare och utrustningsleverantörer. Tillsammans med TC 57, Power systems management and associated information exchange, ska TC 69 starta ett nytt arbete som berör kommunikationen mellan det allmänna elnätet och laddstationen.

Plenarmötet varade måndag förmiddag och resten av veckan diskuterades det inom WG 4.

Vi fick med oss ett förslag, via TK 69, på en alternativ kommunikationsmetod mellan bil och laddstation för laddningsstyrning, ("Backward compatible add-on circuits for extended control pilot functionality"). Anledningen till förslaget var att det verkar vara ett fördelaktigt komplement till vad som finns idag, eller som planeras. Med lite diskussioner i kulisserna, tillsammans med bra presentationsunderlag till ett nytt annex D till den allmänna standarden IEC 61851-1, accepterades underlaget för vidare utvärderingar.

För att få en sammanställd uppfattning om vad som gäller i olika länder beträffande uppbrytning av PE-ledaren inom boxen i mod 2-laddning för jordkvalitetstest, samt om det går att begränsa den icke önskvärda DC-komponenten vid AC-laddning till max 6 mA, ska det skickas ut ett frågeunderlag i början på december 2011. Vid risk för DC-ström större än 6 mA i en krets, måste jordfelsbrytare typ B eller motsvande användas. Typ A fungerar inte vid högre värden på likströmmen. Detta kan komma att medföra ett mycket högre pris för mod 2-boxen och/eller laddstationen.

En presentation gjordes på DC-kontakter till bilen, kallade Combo 1 och Combo 2. En lösning var att använda sig av kontakterna i typ 2-donet för både DC- och AC-laddning, men troligen inte samtidigt. Denna lösning ska sändas till TC 64 för utvärdering.

Många vill sänka laddströmmen på "hem- och hushållsuttag" till 10 A, vilket infördes. Vi förklarade det faktum att det finns elbilar som laddar med stickproppar för dessa uttag, med strömmar >10 A. Budskapet gick inte fram, men det infördes en möjlighet till nationella bedömningar.

Japaner visade förslag på laddning av eldrivna tvåhjuliga fordon, som de önskar få standardiserade inom ISO och IEC, via ett förslag till nytt arbete. Det torde finnas stora likheter med pågående standardiseringsarbeten, varför det förväntas att mycket material och idéer kan återanvändas. Det beslutades att förslagen om nytt arbete snarast skulle utformas och skickas in tillsammans (ISO och IEC), för att möjliggöra en snabb hantering av ärendet.

Det var stundtals mycket högljudda diskussioner, samt några som var med via lap-top med bristfällig ljudkvalitet varför man gick över till teleledning vilket inte heller visade sig fungera bra. Förslaget blev därför att intresserade experter ska vara närvarande, ansikte mot ansikte.

KENT ANDERSSON, LEDAMOT SEK TK 69

PETER HERBERT, LEDAMOT SEK TK 69

IEC TC 96

Årets möte med IEC TC 96, Small power transformers, reactors, power supply units and similar products, hölls i ANSIs (American National Standards Institute) New York-kontor på Manhattan den 7-9 september. Mötet, som leddes av ordföranden Gert Bukkjaer från Danmark, hade i år samlat 17 ledamöter. Från IEC Central Office deltog Damien Lee.

VI KUNDE KONSTATERA att alla del 2 till grundstandarden snart är klara och då kommer den gamla IEC 60989 kunna upphävas. Det som vi nu behöver är en standard för mätning av elektromagnetiska fält runt transformatorer. En arbetsgrupp för detta arbete har nu bildats och ska ta fram ett förslag till detta.

En intressant utveckling av lindningstråd, Enamelled Fully Insulated Winding Wire (FIW), pågår. Standarder för dessa finns ute som CDV, och vi följer utvecklingen noggrant för att kunna anpassa vår standard till detta.

Det ordnades dessutom med ett besök till ULs lab i Melville en bit ut på Long Island. Det var ett uppskattat besök, speciellt för en som mig från ett konkurrerande testlab. De visade där lite provning av plaster och isolationsmaterial.

HENRIK LUNDQVIST
SEKRETERARE SEK TK 96

Beijing
Foto: Börje Enblom

CENELEC TC 79

Mötet för CENELEC TC 79, Alarm systems, arrangerades den 26-27 september i Milano, i en alldeles för varm lokal enligt min smak, av Comitato Elettrotecnico Italiano. Middagen på kvällen den första dagen var typiskt italiensk med sju rätter. Utöver de vanliga frågorna var nedanstående punkter viktigast för Sverige.

CENELEC ARBETAR MED standard för verifikation av larm efter krav som den engelska polisen har för att rycka ut på larm. Från svensk sida tycker vi att det dumt att göra en standard baserad på engelska polisens regler, regler som kan ändras med kort varsel. Standarden kommer troligen inte att få något större genomslag.

TRYGGHETSLARM

Trygghetslarm är ett område där TC 79 nu stöder ett nytt arbete med reviderade riktlinjer för applikationer. Sverige var bland pionjärerna när trygghetslarm introducerades på 1980-talet med flera aktiva tillverkare. Nu återstår bara en och denna har hoppat av från TK 79-arbetet vilket är tråkigt.

LARMÖVERFÖRING

Alla fyra dokumenten är klara i arbetsgruppen och de första två, generella system och överföringsprotokoll, publiceras i slutet på året och då kan vi erbjuda dem till IEC som ersättning för deras gamla dokument sedan 1980-talet som inte har med något om Internet eftersom det inte existerade då. Arbetet med det generella dokumentet har fördröjts ca två år, i onödan, på grund av önskan att helt gå ifrån 1998 års standard och enbart införa kategorier och slopa de tabeller ur vilka valfri prestanda kan väljas avseende larmöverföringstid, felrapport-

teringstid, tillgänglighet och säkerhet. Det har betydelse för certifieringen av produkter dvs redan certifierade produkter kan uppfylla kraven i den nya standarden utan att nya tester behöver göras.

LARMCENTRALER

Sverige röstade nej på alla tre standarder för larmcentraler. Nu kommer de att revideras redan efter ett halvår. Standarderna var undermåliga och inte acceptabla, t ex kunde en larmcentral vara ur drift en timma utan krav på en alternativ larmcentral. Till saken hör att svenska kommentarer negligerades, inga inbjudningar till möten kom till vår expert och inga kallelser finns på CENELEC-servern, följaktligen kunde han inte delta på mötena. Nu blir det ny ordförande så förhoppningsvis blir det bättre då.

TRÅDLÖSA SYSTEM

För trådlös kommunikation mellan detektorer och centralapparat i inbrottslarmsystem eller för trygghetslarmets larmknappar kommer standarden att revideras, kanske blir resultatet nya radiofrekvenser.

För områdena larmdon, terminologi, integrerade system och ljud- och videoapparater för bostadsentréer pågår inget arbete och beslut tas under kommande året avseende stängning av arbetsgrupperna inom dessa områden.

BÖRJE ENBLOM
ORDFÖRANDE SEK TK 79

IEC TC 79

IEC TC 79, Alarm systems, höll möte i Beijing den 1-2 september. De utmärkta arrangemangen i nya moderna lokaler anordnades av The First Research Institute of Ministry of Public Security med middag på kvällen den första dagen. Att åka taxi i Beijings biltrafik är ett äventyr så jag rekommenderar tunnelbanan som är modern och fungerar bra. Sverige representerades av SEK TK 79s Börje Enblom och Jonas Andersson som också deltog som ONVIFs* representant. Utöver de vanliga frågorna var nedanstående punkter viktigast för Sverige.

IEC HAR UNDER året sänt ut ytterligare CENELEC-standarder inom inbrottslarm området som alla accepterats av IEC och de gamla IEC-standarderna för inbrottslarm har dragits tillbaka.

WG 11 passerkontrollsystem är aktiv med framtagning av inriktning och innehåll i standarden samt funktioner, vokabulär och applikationsvägledning. Arbetsgruppen har haft två möten, november 2010 och maj 2011. Fler deltagare önskas på WG-mötena och TC 79-mötet var överens om att arbetet behöver snabbas på och convenorn blev ombedd att föreslå åtgärder.

WG 12 CCTV har följt tidplanen och alla tre standarder som WG 12 arbetat med är klara. Frank Rottman från Tyskland är nöjd ordförande i WG 12. Kina har fått ansvar för del 3 "Alarm systems – Video (CCTV) surveillance systems for use in security applications – Part 3: Analog digital video interface" och CHEN Chaowu, Kina, är projektledare.

INTERFACE MOT PASSERKONTROLL

Det diskuterades att utöka arbetet med CCTV-standarder att även omfatta interface mot passerkontrollsystem. Eftersom kameraövervakning ofta är starkt förknippat med passerkontrollsystem i säkerhetsanlägg-

ningar är det viktigt att olika fabrikat kan kopplas ihop på ett standardiserat sätt. Det fanns ett stort stöd för detta men att tillägget kommer att hanteras enligt sedvanliga principer huruvida det formellt kan accepteras av medlemsländerna. ONVIF* och PSIA* som arbetar med detta inom sina respektive organisationer är intresserade av delta i arbetet med tillägget på ett konstruktivt sätt.

LARMÖVERFÖRING

Från svensk sida tog vi åter upp vår vilja att utöka IECs arbetsområde med larmöverföring eftersom CENELEC-standarderna inom området är klara inom ca ett år. Frågan var dock lite för tidigt väckt men enligt min erfarenhet tar det tid för nya arbeten och idéer att bli accepterade. Budskapet tillbaka var att det är bättre att vänta tills CENELEC-standarderna är publicerade och därefter sända ut dem till IEC-länderna för accept. Det är möjligt att detta är det smidigaste sättet att få moderna IEC-standarder för larmöverföring. Det finns dock ett intresse bland flera länder, särskilt från Europa, av att ersätta de gamla IEC-standarderna eftersom de har mer tjugo år på nacken och att internettekniken inte alls behandlas eftersom den inte var uppfunnen när standarden skrevs.

ÖVRIGA FATTADE BESLUT

Ordföranden Carlo Loi från Italien önskade ett Advisory Board från de olika geografiska områdena, Nord- och Sydamerika, Asien och Europa. Jonas Andersson, AXIS, har blivit tillfrågad om att bli medlem i Advisory Board av ordföranden i IEC TC 79. Jonas är villig att ta uppdraget men vill ha stöd från TK 79. Advisory Board skall föreslå nya standarder inom olika områden och skall ge stöd för ordföranden för olika idéer som kommer upp.

BÖRJE ENBLÖM
ORDFÖRANDE SEK TK 79

* ONVIF = STANDARDISATION FORUM DRIVING IP-BASED PHYSICAL SECURITY (FÖRETAGSORGANISATION MED MER ÄN 300 MEDLEMMAR I VÄRLDEN).
PSIA = PHYSICAL SECURITY INTEROPERABILITY ALLIANCE (LIKNANDE ONVIF MEN I HUVUDSAK USA BASERAT)

IEC TC 104

IEC TC 104s, Environmental conditions, classification and methods of test, möte hölls på Comitato Elettrotecnico Italiano under värdskap av den italienska nationalkommittén till IEC TC 104 i Milano den 17-21 oktober 2011. De svenska deltagarna i mötet var Joakim Grafström, SEK, (sekreterare IEC TC 104), Anders Lindbergh, Ericsson, (ordförande WG 14, klimatisk miljö) och Kjell Ahlin, Xielalin Consulting, (mekanisk miljö). Övriga deltagare kom från Finland, USA, Tyskland, England, Kina, Japan och Italien.

NOTABELT VAR ATT Kina hade den största delegationen och att intresset i Kina för miljötolighets-teknik är mycket stort. Man hade deltagare i mötet från Beihang University i Beijing, tidigare kallat Beijing University of Aeronautics and Astronautics, där det byggs upp ett mycket ambitiöst program för miljötolighets-teknik, då satsningen i Kina på rymd- och flygteknik är betydande.

Klassificeringen av miljöfaktorer och provningsmetoder låg tidigare i två separata kommittéer, men man ansåg att de båda delarna var så intimt sammankopplade att det var befogat att göra en gemensam kommitté. Sekretariatet för TC 104 har sedan dess legat på Sverige och SEK med Alf Olsson som sekreterare. Det ekonomiska ansvaret för sekretariatet lades över på Svenska föreningen för miljötolighets-teknik, SEES, då Alf Olsson pensionerades från SEK. Då Alf Olsson insjuknade i slutet av 2010 gick sekretariatet tillbaka till SEK, dock med fortsatt ekonomiskt ansvar på SEES. Det svenska engagemanget i TC 104 och dess föregångare har av tradition alltid varit stort. Delvis hänger detta samman med att Sverige har haft en livskraftig försvars-indutri, och där har miljötolighet alltid varit centralt.

Sverige har också varit mycket aktivt då det gäller utformande av den motsvarande amerikanska militära standarden för miljötolighet, MIL STD 810. I takt med att de militära standarderna avvecklas i hög grad, får standarderna inom IEC TC 104 allt större betydelse. TC 104 är den tekniska kommitté inom IEC som under flera år haft den bästa försäljningen av standarder. SEES är en branchgrupp inom Teknikföretagen och man har

företag och institutioner intresserade av miljötolighets-teknik som medlemmar, varför kopplingen är naturlig.

IEC TC 104/WG 15s uppgift är att förse motsvarande Maintenance Team (MT 17) med validerade data då det gäller mekanisk miljö. Ordföranden, Dave Richards från England, har här gjort ett stort arbete med att sammanställa tillgängliga rapporter rörande mekanisk miljö under transport. Han har då stor nytta av att han är mycket engagerad i den brittiska militära miljötolighets-standard DEF-STAN. Hittills har transporter på väg, järnväg och med jetflyg behandlats och resultatet är nu publicerat som tekniska rapporter.

Arbetet fortsätter nu med vibrationsmiljö för "storage and handling". Här har jag bidragit med data från ett projekt som jag deltagit i på KTH som rör intermodala transporter. Vi har här mängder med mätdata från gods-hantering på olika terminaler.

Inom MT 17 utförs ett mycket konstruktivt arbete, bl a med att eliminera texter som förekommer i dubbel eller flerdubbel upplaga i olika standarder. Man gör detta genom att slå samman standarder med likartat innehåll. Därigenom kan det totala antalet standarder hållas nere.

KJELL AHLIN
ORDFÖRANDE SEK TK 104

*Shanghai**Foto: Claes Malcolm*

IEC TC 57

IEC TC 57, Power system management and associated information exchange, håller normalt kommittémöte med cirka 14–18 månaders mellanrum. Det senaste mötet hölls den 6–7 september i Shanghai, på inbjudan av den kinesiska nationalkommittén. I anslutning till kommitténs möte höll även arbetsgrupperna 13 och 19 möten. Själva plenarmötet inom kommittén föregicks av ett CAG-möte (Chairman's Advisory Group) där sammankallande för alla arbetsgrupper deltar.

ORDFÖRANDEN, THIERRY LEFEBVRE från Frankrike, nämnde i sitt öppningsanförande att TC 57 nu fått ytterligare fem medlemsländer, Indien, Irland, Israel, Kroatien och Makedonien, men att tyvärr Norge valt att gå från P till O-status. Med detta finns nu 31 P-medlemmar och 14 O-medlemmar inom TC 57.

En ny arbetsgrupp startades i och med detta möte, WG 21, med uppgift att arbeta med systeminterface och kommunikationsprofiler lämpade för system som ansluts till intelligenta nät (Smart grid).

Samtidigt väckte man till liv den insomnade arbetsgruppen WG 09 som arbetat med bärfrekvensöverföring på distributionsledningar (även kallat "rundstyrning"). Trots allt annat som händer på kommunikationsfronten, används fortfarande de klassiska bärfrekvensförbindelserna i stor utsträckning inom kraftindustrin och ett antal äldre standarder på området behöver uppdateras.

Från svensk sida kan vi notera att det arbete som tillkommit på svenskt initiativ, utökning av IEC 61850 till att även omfatta vattenkraftverk, under hösten kommer att publiceras i en starkt förbättrad revision 2 och nu med en tillhörande teknisk rapport som beskriver hur man i praktiken skall kunna använda standarden för att bygga upp de komplexa kontrollfunktioner som behövs i ett kraftverk. Plenarmötet beslöt också att man i och med detta kan ta nästa steg – att utvidga standarden till även andra typer av större produktionsanläggningar, värmekraftverk och liknande. Dock måste då de nationella kommittéerna nominera nya experter, den befintliga arbetsgruppen, WG 18, består nästan enbart av deltagare från vattenkraftbranschen.

Som ett närliggande beslut, bestämde man att arbetet med CIM (Common Information Model), ska utökas med dynamiska modeller och bättre modeller för kraftproduktion. För den oinvidde läsaren, CIM används till en övergripande systembeskrivning av kraftnät på driftcentralnivå, utnyttjas i många länder och erbjuder ett enklare utbyte av information mellan olika driftcentraler. CIM är för tillfället publicerat i version 15 och man planerar nu inför version 16.

CLAES MALCOLM
LEDAMOT SEK TK 57

CENELEC TC 116

TC 116, Säkerhet för handhållna och transportabla elektriska verktyg, höll sitt möte i CENELECs lokaler i Bryssel den 6 september och ca 20 personer deltog.

MÖTET INLEDDES MED att vi fick en information om den nya organisationen där CEN och CENELEC har slagit samman vissa administrativa funktioner och vad det innebär.

Angående nya projekt så enades man om att arbetet med att införa helt nya krav när det gäller mätning av kisel-damm för vissa verktyg ska fortsätta och att en arbetsgrupp ska upprättas med anledning av detta.

En fullständig genomgång av alla provfingar och testprober skall genomföras där det mer i detalj ska klargöras när och hur dessa ska användas.

Den konsult som granskar och kommenterar standarder med hänsyn till maskindirektivet har synpunkter på att alla standarder ska innehålla ett Annex ZZ som specificerar i detalj vilket avsnitt i standarden som motsvaras

av de väsentliga säkerhetskraven i maskindirektivet. TC 116 kan inte se fördelen med detta då man anser att standarden i sin helhet ger överensstämmelse med de väsentliga säkerhetskraven men man kommer ändå att göra en uppdatering av standarden.

De standarder som TC 116 ansvarar för och som refererar till EN 60335-1 som huvudstandard ska uppdateras till den nya EN 60335-1 som är i slutfasen av arbetet innan publicering.

Sekreteraren och den mångåriga medlemmen av TC 116, Manfred Schulz, avtackades med anledning av att han nu går i pension.

Avslutningsvis bestämdes det att nästa möte kommer att hållas den 5 september 2012.

LEIF MATSSON
KONTAKTPERSON SEK TK 116

Nuremberg

IEC SC 62

Mötet med IEC SC 62 A, Common aspects of electrical equipment used in medical practice, den 21 september samlade totalt 45 personer från 13 länder. Ny ordförande för SC 62 A var Justin McCarthy från England. På vanligt sätt ägnades huvudparten av mötet åt att presentera och godkänna rapporter från alla arbetsgrupper och "maintenance teams" under SC 62A. Totalt finns 21 WG, MT och JWG.

DET PÅGÅENDE ARBETET med Amendment 1 till IEC 60601-1:2005 beräknas hålla tidplanen vilket innebär att den nya versionen ska vara publicerad 2012-07. På mötet väcktes flera frågor bl a från COCIR om hur det blir med "presumption of conformity" för CE-märkning med den nya utgåvan. CEN-konsulten Richard Mellish har i sin granskningsrapport underkänt amendment 1 för CE-märkning. Ordföranden Justin McCarthy framhöll att den avsatta tiden för SC 62A-mötet inte medgav en djupare diskussion och den amerikanska delegationen framhöll att SC 62As uppgift är att producera standarder och inte att ta ställning till hur relationen ska vara till EU och CE-märkningen.

Ordföranden framhöll vikten av att försöka harmonisera regelverken mellan ISO och IEC vad avser beslut om ett standardförslag ska gå vidare från CDV till FDIS. Problemet blir tydligt inom de arbetsgrupper som är gemensamma mellan IEC TC 62 och ISO. Om det är ett IEC-lead så avgör ordföranden och om det är ISO-lead så avgörs detta av P-medlemmarna.

Ingen tidpunkt för nästa möte bestämdes eftersom detta är kopplat till nästa TC 62-möte (som sannolikt blir i Kina om ca 18 månader).

Den 22 september hölls SC 62 D-möte, Electromedical equipment. Totalt deltog 40 delegater från 12 länder i mötet som leddes av den tyske ordföranden

Dr Schäfer och hans kunniga amerikanska sekreterare Mike Schmidt. Mötet genomfördes på drygt en timme tack vare att det fanns utförliga rapporter från de flesta conveners i WG, MT och JWG.

Mike Schmidt informerade om att man skickat ut en ny och kompletterande begäran om att respektive conveners ska göra en inventering av vilka del 2-standarder som måste uppdateras när Amendment 1 av 60601-1-1 blir klar nästa år. En fråga som klarades ut var att daterade referenser till 60601-1-1:2005 i del 2-standarder inte automatiskt gäller för Amendment 1. Sådana del 2-standarder måste korrigeras och eventuellt uppdateras till förändrade krav i Amendment 1.

Klaus Neuder från DKE, Tyskland, informerade om att en annan viktig fråga inom CEN och CENELEC är på väg att få en lösning. CEN TC 205 och 215 har begärt att alla deras standarder ska få samma DOW som CENELEC tillämpar, dvs 36 månader. CENs normala regler innebär 6 månader för DOW vilket skapat stora problem vid utveckling av standarder i samarbetsprojekt mellan ISO och SC 62 D med "ISO-lead".

23 september hölls TC 62-mötet, Electrical equipment in medical practice, där ca 55 delegater från ett 15-tal länder deltog. Mötet leddes av ordföranden Rudy Godinez från USA med Norbert Bishop, Tyskland som sekreterare.

Pierre Sebellin från IEC Central office informerade om litet statistik och nya förändringar i regelverket (ISO/IEC Directives; Part 2).

Sedan Seattle-mötet hösten 2010 har TC 62 och dess subkommitteer producerat 229 dokument på totalt 7 404 sidor varav 14 är färdiga standarder.

Pierre Sebellin pekade på två klausuler i IECs directives som gäller odaterade referenser till standarder. Denna fråga hade diskuterats på SC 62 D-mötet dagen före. "6.6.7.5.2 Undated references, Undated references shall be understood to include all amendments to and revisions of the referenced document. 6.6.7.5.3 Dated references, Subsequent amendments to, or revisions of, dated references will need to be incorporated by amendment of the document referring to them." Ovanstående innebär att referensen till 60601-1-1 i alla del 2-standarder som påverkas av sakändringar i Amd 1 i 60601-1-1 måste uppdateras när den nya utgåvan av 60601-1-1 publiceras nästa år.

Mötets viktigaste frågor var:

- » Fastställa förändrat scope för TC 62 i enlighet med presenterade förslag.
- » Korrigera "Strategic business plan" för att inkludera mjukvara och ICT-system enligt presenterat förslag.
- » Fatta beslut om att inrätta en rådgivande mjukvaru- och IT-nätverksgrupp inom TC 62 enligt presenterat förslag.

Framlagda förslag antogs med 100-procentig enighet från alla länder som var närvarande på mötet.

Beträffande den rådgivande mjukvaru och IT-nätverksgruppen informerade ordföranden om att man räknade med max 6 – 7 mycket kvalificerade medlemmar och ett förslag till ledamöter kommer att skickas ut för förankring och eventuella kommentarer till alla nationalkommittéer i TC 62. Bland tänkbara kandidater på medlemmar nämnde ordföranden DICOM och IEEE.

Avslutningsvis togs beslut på att återgå till ordningen att ha TC 62-möte var 18:e månad. På Seattlemötet förra året erbjöd sig den kinesiska delegationen att vara värd för TC 62-mötet år 2012. På dagens möte kunde den kinesiska delegationen inte konfirmera detta men skulle skyndsamt återkomma. Preliminärt ska alltså nästa IEC TC 62-möte hållas i Kina under perioden 8 april till 19 april.

MATS LUNDIN
ORDFÖRANDE SEK TK 62

Kista

VILKET VÄGER MEST, SÄKRA PRODUKTER ELLER MARKNADSKRAV?

Under ett par års tid har TC 23, Electrical accessories, arbetat med att få sin SBP, Strategic Business Plan, godkänd av SMB. Problemet ligger i att SMB anser att TC 23 inte hanterat önskemål från medlemsländer om nya standarder baserade på marknadsbehov.

TC 23 ANSER ATT uppfyllande av grundläggande säkerhetskrav (Basic safety requirements) gäller före marknadsbehov och har röstat ner en del förslag på grund av detta. Med detta som bakgrund råder det en viss oenighet om hur mycket marknadskrav ska styra och vad egentligen grundläggande säkerhetskrav innebär.

Under intensiva förhandlingar inom TC 23 har man enats om en steg-för-steg plan om hur problemen ska adresseras och inom vilka arbetsgrupper förslag på lösningar ska tas fram. SMB godkände detta på sitt möte i Stockholm i juni under förutsättningen att den kompletterades med en tidplan för att minimera risken att arbetet stagnerar. Berörda intressenter kom överens om tidplanen under TC 23-mötet i september.

De flesta inblandade trodde sig veta vad grundläggande säkerhetskrav innebar, men det finns inte definierat någonstans i TC 23s publikationer. TC 23/MT 61916

som hanterar den tekniska rapporten med samma nummer för generella fordringar på installationsmaterial har fått som uppgift att reda ut begreppet och peka på vilka standarder som kan användas.

I TC 23s underkommittéer (SC 23B, C och H är utpekade) kommer man fokusera mer på att minska avvikelser mellan IEC-standard och nationell standard med en målsättning att enas om gemensamma standarder i framtiden. Inom TC 23 kommer man också utvärdera IECs hjälpmedel "global relevance toolbox" för att peka ut de mest lämpliga verktygen för att möta marknadskrav för de största delarna av den globala marknaden.

Sverige och SEK TK 23 har röstat emot förslag som vi inte ansett haft tillräckliga säkerhetsfordringar. TK 23 har också ansett att bara för att en produkt finns i stort antal på marknaden behöver det inte innebära att den är relevant för marknaden. Många länder, bland annat Sverige, har "tagit bort" produkter från marknaden som visat sig inte vara tillräckligt säkra och där bättre produkter finns som ersättning.

INGVAR ERIKSSON

SEK

SEKRETERARE SEK TK 23

IEC TC 112

TC 112, Evaluation and qualification of electrical insulating materials and systems, träffades i Prag, Tjeckien den 27 september. Mötet öppnades av ordföranden Roger Wicks, USA, som välkomnade alla. Ett välbesökt möte med 42 deltagare från 15 länder. Generellt är deltagande i de olika arbetsgrupperna också stort.

TYSKLAND OCH JAPAN dominerar deltagandet i kommitténs arbetsgrupper med 18 st från varje land. Sverige har två experter som deltar i arbetsgrupperna. Med tanke på att IEC i framtiden följer upp hur aktiva experterna är i framtagandet av standarder så bör det svenska deltagandet ses över.

Sverige hade en del tekniska kommentarer till IEC TS 61934 när den var ute som DTS. Då kommentarerna var av sådan karaktär att de skulle bidra till större förändringar i dokumentet så togs de inte i beaktande vid detta tillfälle utan kommer att diskuteras i samband med revision av den tekniska specifikationen.

Ett NP-dokument rörande kalibrering av utrustning för mätning av rymdladdningar med PEA-metoden har godkänts och kommer nu att distribueras som CD.

TC 112s nästa möte kommer ev att bli i Holland, september 2012. Om det inte går så har Kina erbjudit sig som värd.

DAN WINDMAR

ORDFÖRANDE SEK TK 15/112

Helsingfors

IEC TC 3, SC 3C OCH SC 3D

Årets möte med TC3, Information structures, documentation and graphical symbols, hölls i Helsingfors i oktober. Det föregicks av möten i underkommittéerna SC 3C, Graphical symbols for use on equipment och SC 3D, Product properties and classes and their identification, med SC 3D/WG 2 och TC 3 Workshop.

TILLSAMMANS HADE MÖTENA lockat 24 delegater från 8 länder. Eftersom mötena i år inte hölls i anslutning till General Meeting, så var antalet deltagare lägre än det brukar vara, och man kunde också notera att när delegater och arbetsgruppsmedlemmar från europeiska länder försvinner av någon anledning, vanligen pensionering eller omorganisationer, så ersätts de inte alltid, utan kommitténs återväxt sker i huvudsak från länder som Japan, Sydkorea och Kina.

TC 3s arbetsområde är generellt och standarder som tas fram har ofta påverkan på andra standarder. Samarbetet med andra kommittéer är av stor vikt, men det har visat sig att det inte alltid är så lätt att skapa intresse för våra frågor i de vanliga produktkommittéerna. Detta krävs vanligen för att en kommittés publikationer ska kunna betecknas som horisontella standarder, dvs sådana som andra kommittéer alltid ska ta hänsyn till och referera till. Problemet diskuterades vid årets plenarmöte eftersom vi varit tvungna att gå in med särskild begäran till SMB för att få våra standarder accepterade som horisontella.

SC 3C

Underkommittén SC 3C, som behandlar symboler för användning på utrustning, började veckan med ett arbetsgruppmöte i MT 60417 för symboldata-basen IEC 60417DB. Databasen innehållande inte bara symboler från IEC 60417 utan också symboler från ISO 7000. Förslag på nya symboler samlas in från många standardkommittéer inom IEC, ISO och ITU. Dessa behandlas av MT 60417 och presenteras, om de accepteras vid validering, som standardiserade symboler i databasen.

Plenarmötet för SC 3C öppnades av ordföranden Arto Sirviö från Finland. Han presenterade de förändringar som skett på sekreterarposten. Eftersom den nyligen tillträdde sekreteraren har tvingats sluta på grund av andra arbetsuppgifter har förre sekreteraren Hiroaki Ikeda skött denna uppgift det senaste året. Nu har en ny sekreterare för SC 3C, Yoshikazu Saki, utsetts av den Japanska nationalkommittén.

SC 3C har arbetat med en guideline för hur man ska inkludera grafiska symboler i produktpublikationer, IEC 62648. Standarden, som också blir en sk horisontell standard, har nått FDIS-status och bör komma ut i mitten av 2012. SC 3C har också tagit fram en teknisk rapport IEC TR 62687 som gavs ut i början av året.

SC 3C har ett intensivt samarbete med många andra kommittéer både inom IEC och ISO, eftersom man kontinuerligt kontrollerar standarder under framtagning med avseende på förslagna symboler. Flera pågående och nya samarbeten och former för dessa sågs över på mötet. Samtidigt konstaterar man att deltagandet i röstning (i Validation Team) om nya symboler är ganska dåligt. Mötet beslutade att gå ut med en vädjan till nationalkommittéer att delta (det kan nämnas att SEK inte deltar i detta team).

SC 3D

Underkommittén SC 3D har som huvuduppgift att vidareutveckla och underhålla IEC 61360-serien, som handlar om dataelementtyper (DET) som används för att beskriva egenskaper hos produkter och komponenter. I serien ingår IEC 61360 DB (IEC Component Data Dictionary, IEC CDD). Arbetet med databasen är för närvarande fokuserat på dataelementtyper för att beskriva egenskaper hos mätinstrument för processindustrin i samarbete med SC 65E (IEC 61987). Vidare pågår

arbete tillsammans med SC 17B (IEC 62683) för lågspänningsapparater, och med TC 111 (IEC 61474) för materialegenskaper.

TC 3S PLENARMÖTE

Utgåva två av IEC 62023 (Structuring of technical information and documentation) och IEC 62027 (Preparation of object lists, including parts lists) har godkänts för publicering.

Projektet om identifieringssystem, IEC 62507, har resulterat i publicering av en första del om principer och metoder, och arbete på en andra del (en TR) har startats.

Framtagning av en överordnad, sammanfattande beskrivning av det dokumentationssystem som existerande IEC- och ISO-standarder tillsammans bildar har länge varit definierat som projektförslag. Detta har resulterat i att IEC TR 62666 (Guidelines for the inclusion of documentation aspects in product standards) kunnat publiceras. Arbetet på en tänkt mera omfattande beskrivning har ännu inte kunnat komma igång på grund av brist på resurser.

Arbetet med symboler har intensifierats, framförallt när det gäller symboler för installationsområdet, där en mängd nya komponenter och funktioner tagits i bruk, t ex för trådlös manövrering. Den arbetsgrupp MT 60617 som sattes upp vid föregående TC 3-möte har också kommit in med ytterligare förslag. Sedan föregående möte har 20 symboler lagts till i databasen, och 5 dragits in.

Vidare har arbetsgruppen för "Dynamic representation of graphical symbols" kommit igång med sitt arbete, men ännu inte cirkulerat någon färdig CD.

Mera fullständig information om arbetet kan man som vanligt få via kommitténs egen hemsida <http://tc3.iec.ch>.

Rimini – Ponte di Tiberio san Giuliano

IEC TC 61

IEC TC 61, Safety of household and similar electrical appliances, var inbjuden av den italienska nationalkommittén att hålla möte i Rimini. Hela 80 personer deltog under mötet som hölls den 10-14 oktober.

I VANLIG ORDNING behandlade agendan ett stort antal av alla standarder som TC 61 ansvarar för och nedan redovisas ett urval av intressanta frågeställningar som diskuterades.

Baserat på en olyckshändelse där en användare skruvat isär handtaget på en dammsugare, förmodligen på grund av stopp i slangen, och då kommit i kontakt med spänningsförande delar för reglering, föreslogs krav på varningsmärkning "FARLIG SPÄNNING". Efter en lång diskussion var de flesta av åsikten att alla apparater innehåller spänningsförande delar som är åtkomliga med hjälp av verktyg och att eventuella varningsmärkningar tillslut saknar betydelse.

Idag omfattar standarden för kokkärl även olika typer av kaffebryggare för hemmabruk men standarden har inte riktigt hängtt med i utvecklingen på området och idag måste man tillämpa även andra standarder för vissa funktioner. Ett omfattande tyskt förslag för revideringen av standarden behandlades och kommer baserat på ett stort antal kommentarer nu att modifieras innan det åter sänds ut för kommentarer.

Ett svenskt förslag för modifiering av standarden för köksmaskiner, för att komma till rätta med en brist i det elektriska beröringsskyddet för knivslipar, accepterades med några smärre modifieringar och dokumentet kommer nu att gå vidare till röstning.

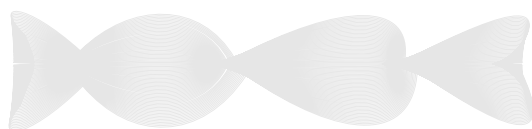
När det gäller glasluckor till ugnar så kräver gällande standard att glaset ska spricka så att ett visst antal bitar uppstår per ytenhet för att undvika skärskador orsakade av stora vassa glasbitar.

Ett förslag att acceptera en alternativ lösning, där glaset är laminerat så att det fortfarande håller ihop när det krossas, accepterades i princip och kommer nu att sändas ut för röstning. Motsvarande förslag diskuteras också för kylar och frysar.

I vanlig ordning behandlades och i vissa fall modifierades svaren på ett stort antal frågor från tillverkare, myndigheter, certifieringsorgan och testhus angående IEC 60335-standarder, som ordföranden besvarat under året.

Nästa möte i IEC TC 61 kommer att hållas Berlin i juni 2012.

LEIF MATTSSON
SEKRETERARE SEK TK 61

→ MÖT OSS
PÅ ELMÄSSA
ÖRESUND 2012!

Den 8-9 februari är du välkommen att besöka oss i vår monter C:10 på Elmässan Öresund 2012 på nya Malmömassan, Hyllie.

Vi har experter på plats för att besvara frågor och diskutera standarder och handböcker utgivna av SEK.

Onsdag den 8 februari kl 11.00 håller SEK föredraget "ELINSTALLATIONER I BADRUM OCH SKYDDSDUTJÄMNING – VAD GÄLLER?" där Joakim Grafström belyser vad som bör skyddsdutjämnas, hur det ska göras och varför.

På torsdagen den 9 februari kl 11.00 uppdaterar Svante Skeppstedt oss vad det gäller nyheter i "Högspänningshandboken" med föredraget HÖGSPÄNNINGSHANBOKEN – En gemensam europeisk standard för högspänningsanläggningar – eller kanske två?.

Välkommen!

PS "Entrékort" kan du få genom att kontakta SEK kansli, sek@elstandard.se alt 08-444 14 00.

"ÅRETS ELMÄSSA HELT FANTASTISK"

Årets easyFair Elmässa i Stockholm den 5-6 oktober överträffade arrangörens förväntningar med råge och besöksantalet landade på 9 163 under de två dagarna.

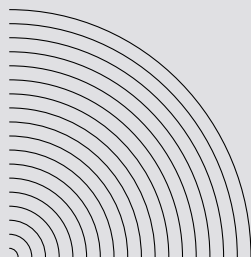
ELMÄSSAN BLEV SOM helhet "helt fantastisk" och easyFairs Jörgen Stjernlöf kallar den för en publiksuccé med årets besökarstatistik som landade på drygt 9 000 besökare, och detta samma år som mässan Elfack i maj också hade slagit besökarrekord.

Publiksuccé gjorde också SEKs "badrums-seminarium", där Joakim Grafström bl a talade om skyddsutjämning, som var det seminarium som enskilt drog störst publik.

Att det var många besökare märktes också i SEK-montern där standarder och handböcker diskuterades. Många besökare tog också möjligheten att bekanta sig med SEK Shop – shop.elstandard.se – för första gången medan andra redan var trogna shop-kunder. SEK Shops-preview funktion testades också, både på dator och i läsplatta.

FÖRÄNDRINGAR I SEKs TEKNISKA KOMMITTÉER

Vi tackar följande funktionärer för deras förtjänstfulla insatser när de nu lämnar sina poster:

OSKAR DANIELSSON FÄNGSTRÖM

Pöyry Swedpower

som sekreterare i SEK TK 114

Marin energi – Våg- och tidvattenenergiomvandlare

JAN RYDENSTRAND

SWECO Energuide AB

som sekreterare i SEK TK 11

Elektriska luftledningarna för starkström

REINE SJÖRS

SEK Svensk Elstandard

som sekreterare i SEK TK 111

Miljöaspekter på elektrisk och elektronisk utrustning

SEK hälsar följande funktionärer välkomna och önskar dem lycka till i ett framgångsrikt arbete:

OSKAR DANIELSSON FÄNGSTRÖM

Pöyry Swedpower

som ordförande i SEK TK 114

Marin energi – Våg- och tidvattenenergiomvandlare

STEFAN LINDSTRÖM

Vattenfall Power Consultant AB

som sekreterare i SEK TK 11

Elektriska luftledningarna för starkström

HENRIK LAGERSTRÖM

SEK Svensk Elstandard

som sekreterare i SEK TK 111

Miljöaspekter på elektrisk och elektronisk utrustning

PER-OLOF ANDERSSON

Vattenfall AB Vattenkraft

som sekreterare i SEK TK 2

Elektriska maskiner

THOMAS BORGLIN

SEK Svensk Elstandard

som sekreterare i SEK TG Smart Grid

Smart Grid

PLANERADE INTERNATIONELLA MÖTEN I SVERIGE

SEK har åtagit sig värdskapet för följande internationella möten:

28 FEB – 01 MAR 2012

IEC TC 64/MT9

Disconnecting times and related matters

23 – 24 APR 2012

IEC TC 37/MT 4

**Metal-oxide surge arresters-
Maintenance of IEC 60099-4**

24 – 25 APR 2012

SC 86A/WG 3

Cables

26 – 27 APR 2012

SC 86A/WG 1

Fibres and associated measuring methods

26 – 27 APR 2012

CIGRE A3.25

21 – 23 MAJ 2012

BTTF 62-3

Operation of electrical installations

29 – 30 MAJ 2012

CENELEC BT

Technical Board

11 – 15 JUN 2012

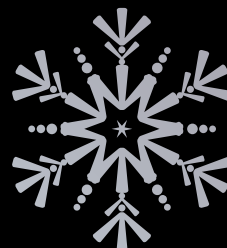
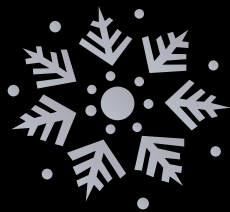
CENELEC TC 26A & TC 26B

**Electric arc welding equipment
Electric resistance welding**

19 – 20 JUN 2012

SC 62B/MT 47

**Protective devices against
diagnostic medical X-radiation**

AVSÄNDARE

SEK SVENSK ELSTANDARD
BOX 1284, 164 29 KISTA

SEK AKTUELLT – NR 5, 2011

STÄLLFÖRETRÄDANDE UTGIVARE:
THOMAS BORGLIN
REDAKTIONSKOMMITTÉ:
JEANETTE JOHEM OCH
MARIA JAKOBSSON
ISSN 1400-5557

SEK SVENSK ELSTANDARD,
BOX 1284, 164 29 KISTA.
BESÖKSADRESS: KISTAGÅNGEN 16, KISTA
TELEFON 08-444 14 00
TELEFAX 08-444 14 30

E-POST: SEK@ELSTANDARD.SE
INTERNET: WWW.ELSTANDARD.SE
SEK ÄR SVENSK NATIONALKOMMITTÉ
AV IEC OCH CENELEC